

Ändring och utvidgning av naturreservatet Älmteryd i Karlskrona kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), MB, att naturreservatet Älmteryd, inrättat av länsstyrelsen den 2 december 2002 (dnr 511-7199-01), ska ha den utökade geografiska omfattning som framgår av bilaga 1. Vidare beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 4, 5, 6 och 30 §§ MB om nytt syfte och nya föreskrifter för naturreservatet.

Länsstyrelsen upphäver, med stöd av 7 kap. 7 § MB, beslut den 2 december 2002 (dnr 511-7199-01) om bildande av naturreservatet Älmteryd, i alla dess delar. Upphävandet ska gälla från den dag då detta beslut vinner laga kraft.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom naturreservatet.

Uppgifter om hela naturreservatet

Namn	Älmteryd
Kommun	Karlskrona kommun
Socken (distrikt/församling)	Augerum
Lägesbeskrivning	I Älmteryds by 2 km O Kättilsmåla
Centrumkoordinater	X: 6236688 Y:547205 (SWEREF 99 TM)
Kartblad Index 5 km	3F7j ekonomisk karta
Naturgeografisk region	12 a Sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområden
Kulturlandskapsregion	Sydsvenska höglandets skogsbygder
Huvudsaklig objektkategori	O, odlingslandskap med ängar och hagmarker
Fastigheter	Älmteryd 1:35, 1:36 (del av fastigheterna)
Markägarkategorier	Privat
Rättigheter	Avtalsservitut: elledning
Nyttjanderätter	Betesarrende
Areal	Totalt 19,1 ha, varav 4,1 ha är den utökade delen.
Natura 2000-område	Älmteryd (SE0410179), omfattar det gamla reservatet.
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen Blekinge

Syftet med naturreservatet

Nytt syfte för naturreservatet Älmteryd är att bevara biologisk mångfald samt att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer såsom trädbärande och öppna gräsmarker, våtmarker och ädellövskogar med tillhörande arter. Områdets naturmiljöer ska bevaras i gynnsamt tillstånd och hysa värdefulla strukturer, funktioner och livsmiljöer för skyddsvärda arter, särskilt inom grupperna kärlväxter, svampar och insekter, knutna till ovanstående naturmiljöer.

Syftet ska även tillgodose behovet av skyddade områden för friluftsliv, samt erbjuda allmänheten möjligheter till ett rörligt friluftsliv i ett tillgängligt och besöksvärt område med höga skönhetsvärden, samt rika natur- och kulturmiljöupplevelser.

Syftet uppnås genom att gräsmarkerna beteshävdas, men slåtterhävd kan också förekomma. Vissa riktade åtgärder behövs, till exempel fortsatt hamling men även nyhamling av lämpliga träd, samt röjning av igenväxningsvegetation i öppna marker och vid kulturlämningar. Den till i sen tid brukade åkermarken ska genom slåtterhävd eller bete successivt utvecklas till naturbetesmark med hävdgynnad flora. Ädellövskogen med dess flora och fauna utvecklas genom begränsade skötselinsatser, t.ex. punktröjningar runt gamla ekar samt extensivt bete. Skogarna ska utvecklas utan påtaglig inverkan från gran eller för regionen främmande trädslag.

Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv i området. Det ska även finnas informationsskyltar, som inbjuder till och underlättar besök i området, samt ger besökare möjlighet till ökad kunskap om områdets naturvärden och kulturpräglade landskap.

Tidigare syfte och bakgrund till ändringen

Enligt beslutet 2002 var det ursprungliga syftet med naturreservatet Älmteryd att

- upprätthålla de naturtyper som omfattas av habitatdirektivet i gynnsam bevarandestatus, d v s i minst samma areella omfattning och med oförminskad mångfald av för naturtyperna karaktäristiska växt- och djurarter,
- upprätthålla förekomsten av större vattensalamander, som omfattas av habitatdirektivet, inom området,
- bevara och utveckla den biologiska mångfalden, samt förutsättningarna för rödlistade och i övrigt ovanliga arter,
- långsiktigt återskapa en naturlig hagmarksflora på den betade åkermark som ingår i reservatet,
- bidra till att uppfylla riksdagens miljö kvalitetsmål för *ett rikt odlingslandskap*.

Syftet skulle uppnås genom att

- betesmarken (hagen och den gamla åkermarken) beteshävdas väl,
- avenbokskogen brukas extensivt (plockhuggning kan förekomma),
- den lilla slåtterängen (0,3 ha) restaureras och slåtterhävdas.

Ändringen av syftet beror dels på att det är föråldrat, och inte lever upp till dagens behov, dels att det innehåller felaktigheter, såsom utpekandet av större vattensalamander som prioriterad art. Reservatet har sedan länge en parkeringsplats (utanför reservatet) och en markerad vandringsled, vilket gör att det är lämpligt att nämna friluftslivet i det uppdaterade syftet.

Skälen för beslutet och motivering

Älmteryds naturreservat bedömdes vara av högsta klass i den gamla ängs- och hagmarksinventeringen (1988), och ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet. Området är av riksintresse för naturvärden och ingår i värdestrakt för gräsmarker (KE 0020 Kättilsmåla-Öljersjö).

Större delen av naturreservatet (det gamla reservatsområdet) ingår i det ekologiska nätverket Natura 2000, där naturtyperna *torra hedar* (4030), *staggräsmarker* (6230) och *silikatgräsmarker* (6270) ska bidra till gynnsam bevarandestatus för naturtyperna på biogeografisk nivå. Även en del av utvidgningen, utanför Natura 2000-området, är klassad som *silikatgräsmarker* (6270). Vid sidan om nämnda naturtyper är hartmansstarr, praktvaxskivling och humlekortvinge prioriterade arter.

Den aktuella utvidgningen utgörs i huvudsak av glest trädklädd hagmark med stora naturvärden, främst knutna till fältskiktet (bland annat rödlistade arter). Inslaget av gamla ädellövträd (främst ek och ask) gör att även trädvärdena bedöms som höga. Utvidgningen bedöms som angelägen, då den långsiktigt stärker värdena i hela naturreservatet. Den bidrar samtidigt till att stärka den gröna infrastrukturen, främst med avseende på gräsmarker och ädellövskog. Även reservatets värde för friluftslivet ökar.

Ett konkret hot mot områdets naturvärden, som kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel, är igenväxning till följd av minskad eller upphörd beteshävd. Detta åtgärdas genom restaurering och återupptagen eller intensifierad betes- och/eller slåtterhävd och/eller annan lämplig skötsel som bevarar hävdkaraktären. Ett annat hot är vildsvin som bökar upp grässvålen. Detta kan åtgärdas genom exempelvis effektivare stängsling som stänger ute vildsvinen. Potentiella hot, som inte är aktuella för närvarande, är bland annat spridning och konkurrens av främmande och/eller invasiva arter. Några sådana har dock hittills inte noterats inom området.

Utvidgningen av naturreservatet, liksom det ursprungliga reservatsområdet, bidrar till att uppfylla miljömålen: *Levande skogar*, *Ett rikt odlingslandskap*, *Myllrande våtmarker* samt *Ett rikt växt- och djurliv*. Det bidrar även till att uppfylla friluftsmålen *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*, *Tillgång till natur för friluftsliv* och *Friluftsliv för god folkhälsa*. Naturreservatet bidrar till att trygga tillgången till ekosystemtjänster, exempelvis pollinering, bevarande av vilda arters genetiska resurser och livsmiljöer, lokal klimatreglering och naturupplevelser, vilket i sin tur genererar bättre hälsa och välbefinnande i samhället.

I samband med utvidgningen av reservatet behöver även syftet och de så kallade B-föreskrifterna som reglerar reservatets skötsel uppdateras. Det gamla reservatet ingår sedan 2005 i det ekologiska nätverket "Natura 2000" och en uppdatering av naturreservatets syfte och föreskrifter är även viktig för att uppfylla kraven på tillräckligt skydd för naturtyper och arter inom Natura 2000-området. Det gamla reservatsbeslutet från år 2002 är i vissa delar föråldrat och bristfälligt. Bland annat anges förekomsten av större vattensalamander som en del i syftet. Arten har trots upprepade försök inte kunnat återfinnas, och eftersom det dessutom saknas lämpliga småvatten för arten i området bör den inte

längre nämnas. Övriga delar av det gamla syftet täcks helt in av det nya som är mer utförligt, och samtidigt lyfts områdets friluftsvärden in som ett delsyfte.

A-föreskrifterna kompletteras med förbud att utan länsstyrelsens tillstånd hålla betesdjur i området under vintermånaderna, att tillskottsutfodra betesdjur, att utfodra vilda djur samt att använda åtel. Ändringen av de gamla B-föreskrifterna beror på att dessa är opreciserade, och där de enda åtgärder som nämns är ”enligt fastställd skötselplan såsom röjning av träd och buskar, samt markberedning”. Det är därför angeläget att formulera nya B-föreskrifter för hela reservatet. C-föreskrifterna ändras ej, förutom att förbuden mot att nyttja området för övningar med mera som kan inverka störande på naturen och friluftslivet, och att anbringa tavla, plakat med mera, mildras så att det i fortsättningen endast krävs tillstånd av länsstyrelsens. Dessutom förtydligas föreskriften att utan länsstyrelsens tillstånd bedriva vetenskaplig forskning som omfattar provtagning.

Sammantaget innebär det nya beslutet att reservatet blir större, kommer att få ett starkare skydd samt en modernare och tydligare skötselplan.

Mot bakgrund av detta och vad som i övrigt framkommit finner länsstyrelsen att det föreligger synnerliga skäl för att upphäva länsstyrelsens beslut den 2 december 2002 (dnr 511-7199-01) om bildande av naturreservatet Älmteryd och ersätta det med ett nytt beslut med uppdaterat syfte och nya föreskrifter, se nedan.

Genom detta beslut ges goda förutsättningar att ta ett helhetsgrepp över området, för att bevara, vårda, vidareutveckla, återställa och lyfta fram naturreservatet Älmteryds biologiska bevarandevärden samt gynna och vidareutveckla områdets värden för det rörliga friluftslivet.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom reservatet.

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. anlägga väg, spränga, gräva, schakta, dränera, utfylla eller tippa,
3. anlägga luft- eller markledning,
4. uppföra flaggstång, mast eller antenn,
5. bedriva täkt i någon form,
6. dika,
7. skada eller förändra mark eller vegetation,
8. röja, gallra, avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
9. plantera eller så träd, buskar eller andra växter,
10. inplantera för området främmande växt- eller djurarter,
11. använda kemiska bekämpningsmedel eller tillföra handelsgödsel,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

12. hålla djur i betesfällorna under perioden 1 december – 31 mars,
13. tillskottsutfodra betesdjur, utfodra vilda djur eller använda åtel.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. utmärkning av reservatet, och att informationstavlor om reservatet sätts upp och underhålls,
2. anläggande och underhåll av vandringsled, stängselgenomgångar, rastplatser och andra anläggningar eller anordningar för friluftslivet,
3. årlig betesdrift eller slåtter, röjningar och punktavverkningar av igenväxningsvegetation, samt övrig skötsel för att bevara, vårda och utveckla områdets öppna och trädbärande gräsmarker, och kulturhistoriskt präglade miljöer,
4. hamling, inklusive nyhamling av lämpliga träd,
5. röjningar, utglesningar och punktåtgärder i ädellövskogarna i syfte att bevara, vårda och utveckla områdets naturligt förekommande skogstyper och livsmiljöer för den biologiska mångfalden,
6. bevarande och vid behov tillförsel av död ved,
7. borttagande av avverkningsrester samt anordnande av tillfälliga upplag (högst två månader) för naturvårdens behov,
8. stängsling och stängselunderhåll,
9. säkerhetsbeskrning eller nedtagning av träd, för att avvärja fara för allmänheten,
10. bekämpning av invasiva arter,
11. undersökning och dokumentation av djur- och växtliv, vegetation samt av mark- och vattenförhållanden i inventerings-, uppföljnings- eller miljöövervaknings-syfte.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet.

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. skada mark,
2. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning,
3. skada stenmurar eller odlingsrösen,
4. otillbörligt störa djurlivet,
5. skada växande eller döda träd och buskar eller vegetation i övrigt, eller bortföra död ved,
6. medföra ej kopplad hund annat än vid jakt,
7. framföra fordon,
8. tälta eller ställa upp husvagn eller husbil,
9. göra upp eld,
10. på störande sätt utnyttja radio, cd-spelare eller därmed jämförlig utrustning,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

11. bedriva vetenskaplig forskning som omfattar provtagning eller installation av utrustning,

12. nyttja området för tävling eller övning som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv,
13. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftsverksamhet.

Föreskrifter under A och C skall inte utgöra hinder för:

- utövande av nyttjanderätter och servitut eller underhåll och reparationer av befintliga ledningsnät och befintliga ledningsgator enligt gällande servitut och nyttjanderätter eller enligt gällande lagar.
- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut (se punkt B ovan).

Upplysningar

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att detta beslut har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för reservatet är bland annat:

- 7 kap 28 a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område,
- artskyddsförordningen (2007:845), gällande till exempel insamling av vissa arter,
- biotopskyddsområde enligt 7 kap 11 § miljöbalken, gällande lätt igenkännbara områden av ett visst slag i landet, som alléer, källor med omgivande våtmarker i jordbruksmark, odlingsrösen i jordbruksmark, småvatten och våtmarker i jordbruksmark, stenmurar i jordbruksmark samt åkerholmar,
- föreskrifterna i kulturmiljölagen (1988:950),
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- jaktförordningen (1987:905) om jakt inom området. De tider som gäller för jakt på vilt av olika slag anges i bilaga 1 till denna förordning (allmänna jakttider). I denna förordning §§ 16–19, regleras även nyttjandet av hund vid jakt och eftersök,
- lagen om tillsyn över hundar och katter (2007:1150), rörande skyldigheten att hundar ska hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt,
- Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter.

Om en begäran om utökning av elnät görs har vissa kraftledningsbolag anmälningsplikt och de kan då inte neka en anslutning till elnätet. Om det i framtiden blir aktuellt med en förändring av elnätet och/eller nyanslutning inom eller i närheten av reservatsområdet, ska förändring av elnätet tillståndsprövas.

Beskrivning av området

Naturreservatet utgörs av en mosaikartad hagmark med insprängda små skogspartier av lövträd, främst avenbok, fuktängspartier och små källflöden. I reservatet ingår även betad åkermark som långsiktigt ska utvecklas till öppen hagmark. Områdets naturvärden är främst förknippade med artrikedomen av hagmarksväxter, däribland flera som är rödlistade (bland annat stortimjan, granspira, hartmansstarr, loppstarr, solvända och slåttergubbe). Området hyser också ett flertal rödlistade eller i övrigt skyddsvärda ängssvampar (exempelvis praktvaxskivling), samt en skyddsvärd insektsfauna (bland annat humlekortvinge).

Utvidgningen av naturreservatet utgörs av ett sammanhängande område (4,1 ha) väster om det gamla reservatsområdet (se beslutsbilaga 1). Större delen består av hagmark, med glest trädskikt av främst ek, ask och avenbok. Vid en ängs- och betesmarksinventering 2011 (databasen TUVÅ) klassades större delen av området som silikatgräsmark (6270). Hagmarken har en artrik betesmarksflora, med i stort sett samma artsammansättning och naturvärden som det angränsande äldre naturreservatet. Bland förekommande arter märks bland annat Sankt Pers nycklar, grönvit nattviol, gullviva, jungfrulin, blåsuga, ljus solvända, lübecksfibbla och mörk dunört (de tre sista rödlistade). Flera av de äldre askarna i området har tidigare varit hamlade. Talrika odlingsrösen förekommer.

I den norra delen av utvidgningen ingår ca 0,7 ha ekdominerad skog i en brant sluttning, som inte har betats på länge, och där många av ekarna är gamla (omkring 100 år eller mer). Förutom ek, finns även ett betydande inslag av hassel, avenbok, lönn och asp.

En parkeringsplats finns i direkt anslutning till reservatet, varifrån det utgår en markerad led. I nuläget finns ingen stig inom den utvidgade delen, men möjlighet finns att i framtiden anlägga en sådan som ett komplement till den befintliga vandringsleden.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Större delen av området har länge varit skyddad som naturreseptat, med föreskrifter som inskränker ägarens rätt att nyttja berörda delar. Den nu beslutade utvidgningen av reservatet har tillkommit efter en intresseanmälan från fastighetsägaren. Det tidigare skyddade området har stora natur- och friluftsvärden, och omfattas av Natura 2000. Det sistnämnda innebär att Sverige har ett ansvar gentemot EU att genomföra ett fullgott skydd. Utvidgningen av reservatet utgör ett viktigt komplement till det äldre naturreseptat, och ökar möjligheterna att långsiktigt bevara Natura 2000-områdets naturvärden. Naturreseptatet tillhör därmed en kategori av områden som har hög prioritet i arbetet med att skydda värdefull natur. Länsstyrelsen bedömer att de allmänna intressena gällande områdets höga natur- och friluftsvärden överväger den enskildes rätt till viss användning som kan påverka området negativt. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska uppnås.

Konsekvensutredning

Enligt 4 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet innan den beslutar om föreskrifter bland annat utreda föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs i det enskilda fallet och dokumentera utredningen i en konsekvens-utredning. De föreskrifter som omfattas

av bestämmelserna i 4 § förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning är de föreskrifter som är normföreskrifter, vilket när det gäller naturreservat är ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken (de så kallade C-föreskrifterna i reservatsbeslutet). Enligt 5 § samma förordning får myndigheten göra undantag från kravet på konsekvensutredning om myndigheten bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Ett sådant skäl är att kostnadsmässiga och andra konsekvenser av föreskrifterna för allmänheten eller i övrigt är så små att det inte behövs.

Länsstyrelsen bedömer att de beslutade ordningsföreskrifterna för Älmteryds naturreservat behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Konsekvenserna för allmänheten, näringsidkare och övriga intressenter bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning enligt nämnda förordning inte behöver upprättas.

Avvägning mot berörda riksintressen

Naturreservatet berör områden av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB (Älmteryd, NK 30) och för totalförsvar enligt 3 kap. 9 § MB (FM Påverkansområde – MSA-område: TM0037, FM Påverkansområde väderradar: TM0092) samt är av riksintresse för Natura 2000 (habitatdirektivet enligt 4 kap. 8 § MB). Länsstyrelsen bedömer att nämnda riksintressen är förenliga med ett skydd av området.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen en ny skötselplan för naturreservatet (se bilaga 4).

Förvaltning

Länsstyrelsen Blekinge är förvaltare av naturreservatet. Förvaltningen ska ske med insyn, delaktighet och i samråd med markägare och andra berörda sakägare.

Ärendets beredning

Älmteryds naturvärden uppmärksammades redan under 1980-talet i samband med länsstyrelsens planering och utförande av landskapsvårdande arbeten. Vid ängs- och hagmarksinventeringen 1988 bedömdes hagmarken vara av högsta naturvårdsklass. År 2000 föreslogs hagmarken, av länsstyrelsen, till Natura 2000. År 2002 beslutade länsstyrelsen om naturreservat för området, och 2011 fastställdes Älmteryd som Natura 2000.

Sommaren 2022 inkom en intresseanmälan om bildande av naturreservat från ägaren till angränsande fastighet väster om det gamla reservatet. Länsstyrelsen avgränsade därefter ett förslag till utvidgning av naturreservatet. Under hösten samma år genomfördes värdering och förhandling med ägaren, och ett avtal skrevs om intrångsersättning. I början av 2023 tog länsstyrelsen fram ett förslag till beslut och skötselplan, som skickades på remiss till sakägare och andra intressenter. Ingen har haft några invändningar mot förslaget. Samtliga remissvar finns diarieförda i ärendet.

Myndighetssamråd har skett med Naturvårdsverket.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller från den dag då det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § MB träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Blekinge läns författningssamling, och gäller omedelbart även om de överklagas.

Kungörelse

Beslutet kungörs i länets författningssamling, i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse varit införd i Post- och Inrikes Tidningar och ortstidning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i Post och Inrikes Tidningar och ortstidning.

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ulrica Messing.

I beslutet deltog även länsjurist Charlotte Olsson Scholz, antikvarie Karl-Oskar Erlands-son och områdesskyddssamordnare Åke Widgren, den sistnämnde som föredragande.

Ulrica Messing

Åke Widgren

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor:

1. Karta med avgränsning för naturreservatet Älmteryd, och den aktuella utvidgade delen.
2. Föreskriftskarta.
3. Beslut 2002-12-02 (dnr 511-7199-01), om bildande av naturreservatet Älmteryd i Karlskrona kommun, inklusive skötselplan.
4. Ny skötselplan, med bilagor.
5. Hur man överklagar.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur Länsstyrelsen hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Älmteryds naturreservat

Karlskrona kommun

Naturreservatets avgränsning

Beslutsbilaga 1

Gisasjön

Älmteryds naturreservat

Älmteryd

Teckenförklaring

- Naturreservatsgräns
- Utvidgning
- Fastighetsgräns

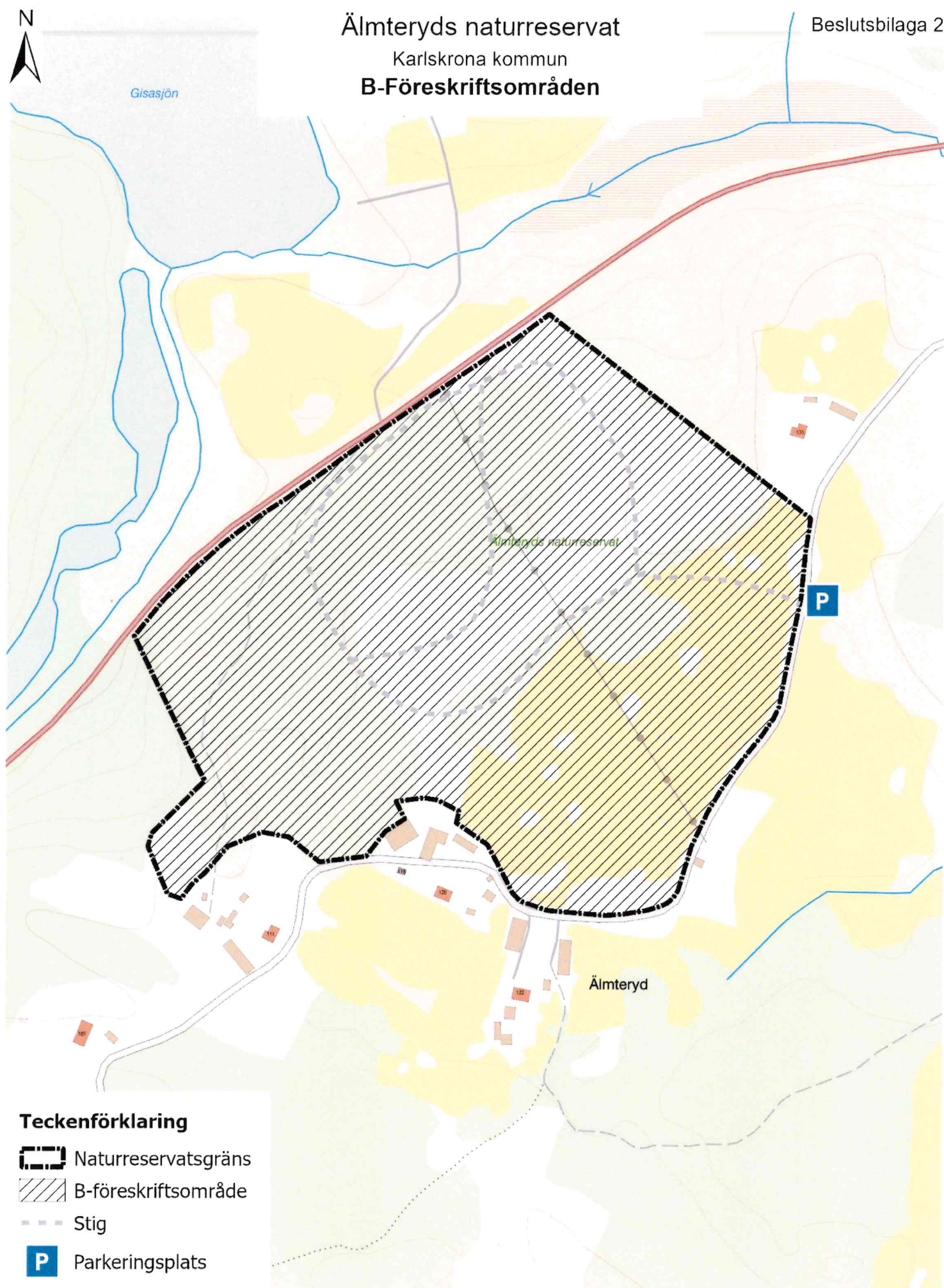

Älmteryds naturreservat

Karlskrona kommun

B-Föreskriftsområden

Beslutsbilaga 2

Teckenförklaring

 Naturreservatsgräns

 B-föreskriftsområde

 Stig

 Parkeringsplats

Bildande av naturreservatet Älmteryd i Karlskrona kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken, om bildande av naturreservat för det på bifogad karta angivna området omfattande del av fastigheterna Älmteryd 1:3 och 1:7.

Länsstyrelsen beslutar vidare, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm om föreskrifter enligt nedan för naturreservatet.

Naturreservatet skall benämnas Älmteryd.

Administrativa data

Objektnamn	Älmteryd
Objektnummer	10-02-076
Objektkod och namn i Natura 2000	SE0410179 Älmteryd
Skyddsform	Naturreservat
Areal	15,1 ha
Län	Blekinge län
Kommun	Karlskrona
Församling och socken	Augerum
Naturgeografisk region	9 Blekinges sprickdalsterräng och ekskogsområde
Kulturgeografisk region	Sydsvenska höglandets skogsbygder
Avrinningsområde	Lyckebyån
Lägesbeskrivning	I Älmteryds by, 2 km O Kättilsmåla
Hänvisning till digitala gränser	-
Karta	3F7j
Fastigheter	Älmteryd 1:3, 1:7
Kategori av markägare	Privat
Servitut	Starkström: KREAB Torsås AB
Samfälligheter	-
Nyttjanderätter	Tele: Telia, Skanova AB
Förvaltare	Länsstyrelsen i Blekinge län
Markslag och naturtyper (ha): <i>Jordbruksmark</i>	(* = naturtyp enligt habitatdirektivet) 6270 <i>artrika torra – friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ*</i> 8,4 ha, 6530 <i>lövängar av fennoskandisk typ*</i> 0,3 ha, betad åker (huvudsakligen f d åker) 5,6 ha
<i>Skog</i>	9160 <i>ek-avenbokskog av buskstjärnblommatyp*</i> 0,7 ha

Beskrivning av området och skälen för beslutet

Reservatet är beläget i östra Blekinge, ca 2 km öster om Kättilsmåla, på en höjd av ca 70 m över havet.

Området utgörs av en mosaikartad hagmark med insprängda små skogspartier av lövträd, främst avenbok, fuktängspartier och små källflöden. I reservatet ingår vidare två små ängsrester, varav den ena avses restaureras, samt en betad åker som långsiktigt skall utvecklas till öppen hagmark. En 0,1 ha stor yta i reservatets nordvästra hörn har reserverats för parkeringsplats.

Områdets naturvärden är främst förknippade med artrikedomen av hagmarksväxter, däribland tre (stortimjan, granspira och hartmansstarr) som är rödlistade. Vidare har påträffats den rödlistade större vattensalamandern. Hagmarken är av klass I i ängs- och hagmarksinventeringen och ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet.

Merparten av området, hagmarken, avenbokskogen och den norra ängsytan (sammanlagt 9,6 ha) har föreslagits till det ekologiska nätverket Natura 2000 av regeringen, vilket innebär att gynnsam bevarandestatus skall upprätthållas för de naturtyper som omfattas av habitatdirektivet (92/43/EEG).

Områdets naturvärden kan bevaras och utvecklas, och gynnsam bevarandestatus upprätthållas, om det blir naturreservat. I ett sådant vårdas och bevaras även de kulturhistoriska värdena. Den betade åkermarken har inte behandlats med konstgödning sedan omkring 1980 och har redan idag ett visst inslag av hagmarksarter, bl a mandelblomma och gullviva. Målsättningen är att långsiktigt utveckla en någorlunda naturlig hagmarksflora på den gamla åkermarken.

Syfte

Syftet med reservatet är att

- upprätthålla de naturtyper som omfattas av habitatdirektivet i gynnsam bevarandestatus, dvs i minst samma areella omfattning och med oförminskad mångfald av för naturtyperna karaktäristiska växt- och djurarter.
- upprätthålla förekomsten av större vattensalamander, som omfattas av habitatdirektivet, inom området.
- bevara och utveckla den biologiska mångfalden, samt förutsättningarna för rödlistade och i övrigt ovanliga arter.
- långsiktigt återskapa en naturlig hagmarksflora på den betade åkermark som ingår i reservatet.
- bidra till att uppfylla riksdagens miljö kvalitetsmål för ett rikt odlingslandskap.

Syftet skall nås genom att

- betesmarken (hagen och den gamla åkermarken) beteshävdas väl.
- avenbokskogen brukas extensivt (plockhuggning kan förekomma).
- den lilla slåtterängen (0,3 ha) restaureras och slåtterhävdas.

Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att

- uppföra byggnader eller anläggning
- anlägga väg, spränga, gräva, schakta, dränera, utfylla eller tippa
- anlägga luft eller markledning
- uppföra flaggstång, mast eller antenn
- bedriva täkt i någon form
- dika
- skada eller förändra mark eller vegetation
- avverka skog eller utföra skogsodling.
- plantera eller så träd, buskar eller andra växter
- inplantera för området främmande växt- eller djurarter
- använda kemiska bekämpningsmedel eller tillföra handelsgödsel

Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet:

Markägare och innehavare till särskild rätt till mark och vatten förpliktigas tåla att åtgärder vidtas inom området enligt fastställd skötselplan, såsom röjning av träd och buskar samt markberedning.

Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet.

Utöver vad som annars gäller är det inte tillåtet att

- skada mark
- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning
- skada stenmurar eller odlingsrösen
- otillbörligt störa djurlivet
- skada växande eller döda träd och buskar eller vegetation i övrigt
- medföra ej kopplad hund annat än vid jakt
- framföra fordon
- rida eller cykla
- tälta eller ställa upp husvagn eller husbil
- göra upp eld

- på störande sätt utnyttja radio, cd-spelare eller därmed jämförlig utrustning.
- nyttja området för övningar som verkar störande på naturen eller allmänhetens friluftsliv
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- bedriva vetenskaplig forskning eller undersökningsverksamhet

Ovanstående föreskrifter enligt 7 kap. miljöbalken skall inte utgöra hinder för naturvårdsförvaltaren att sköta området enligt fastställd skötselplan. Föreskrifterna skall inte heller vara hinder för innehavare av kraftledningsservitut eller nyttjanderätt för teleledning att bibehålla och underhålla befintliga anläggningar enligt gällande servitut eller nyttjanderätt.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer länsstyrelsen den till beslutet hörande skötselplanen. Reservatet skall förvaltas av länsstyrelsen. Samråd skall ske med markägaren. För utförande av åtgärder enligt skötselplanen kan uppdragstagare utses.

Ärendets handläggning

Områdets naturvärden uppmärksammades under 1980-talet i samband med länsstyrelsens planering och utförande av landskapsvårdande arbeten. Vid ängs- och hagmarksinventeringen 1988 bedömdes hagmarken vara av högsta naturvårdsklass (1). Hagen ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet och är av riksintresse för naturvärden.

Under 2000 föreslogs hagmarken, av länsstyrelsen, till Natura 2000 och den har därefter vidare föreslagits som Natura 2000-område av regeringen.

Lantmäterimyndigheten har på uppdrag av Länsstyrelsen upprättat en fastighetsutredning. Länsstyrelsen har under 2002 utarbetat ett förslag till slutlig avgränsning av reservatet. På uppdrag av Länsstyrelsen har Svefa AB utfört värdering av intrång samt förhandling med markägaren om ekonomisk ersättning.

Ikraftträdande

Detta beslut träder ikraft den dag det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller dock omedelbart, även om de överklagas.

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

2002-12-02

BESLUT

5(6)

Dnr 511-7199-01

Obj nr 10-02-076

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattas av Länsstyrelsens styrelse.

I beslutet deltog även förste länsassessor Staffan Dahlberg, antikvarie Nils-Gustaf Nydolf, länsarkitekt Ann-Mari Svensson samt byrådirektör Åke Widgren, den sistnämnde som föredragande.

N-G

D.

CAH

Ingegerd Wärnersson

Ingegerd Wärnersson

Åke Widgren

Åke Widgren

Kungöres i länets författningssamling, ortstidning och ORIS.

Bilagor

1. Karta med reservatsgränser
2. Skötselplan med bilagor
3. Hur man överklagar (B:1)

Skötselplan för naturreservatet Älmteryd

1 Syftet med områdesskyddet

Syftet med reservatet är att

- upprätthålla de naturtyper som omfattas av habitatdirektivet i gynnsam bevarandestatus, d v s i minst samma areella omfattning och med oförminskad mångfald av för naturtyperna karaktäristiska växt- och djurarter.
- upprätthålla förekomsten av större vattensalamander, som omfattas av habitatdirektivet, inom området.
- bevara och utveckla den biologiska mångfalden, samt förutsättningarna för rödlistade och i övrigt ovanliga arter.
- långsiktigt återskapa en naturlig hagmarksflora på den betade åkermark som ingår i reservatet.
- bidra till att uppfylla riksdagens miljö kvalitetsmål för *ett rikt odlingslandskap*.

Syftet skall nås genom att

- betesmarken (hagen och den gamla åkermarken) beteshävdas väl.
- avenbokskogen brukas extensivt (plockhuggning kan förekomma).
- de små slätterängsresterna restaureras och slätterhävdas.

2 Beskrivning av skyddsobjektet

Prioriterade intresseaspekter:	
Naturtyper i N 2000	<i>Artrika torra – friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ 8,4 ha</i> <i>Lövängar av fennoskandisk typ 0,3 ha.</i> <i>Ek-avenbokskog av buskstjärnblommatyp 0,7 ha</i>
Arter i Natura 2000	större vattensalamander
Rödlistade arter	stortimjan (NT), granspira (NT), hartmansstarr (NT), större vattensalamander (NT)
Landskapselement	stenmurar, odlingsrösen, hamlingspräglade askar

Historisk och nuvarande markanvändning

Reservatet utgörs av gammal inägomark till Älmteryds by, och hela området har sannolikt hävdats som slåtteräng i äldre tider. På den ekonomiska kartan från 1918-19 är hagmarkens östra del markerad som hårdvallsäng, med smärre insprängda åkerlyckor, medan merparten av den västra delen redovisas som betesmark. Den nu betade åkern är på samma karta markerad som åkermark.

Inom två små ytor förekom lieslätter in på 1950-talet (skötselområde 3). De gamla askar som finns i den västra ängsresten hamlades till omkring 1940. Själva hagen har under en period varit delad i två betesfällor; en kohage och en hästhage. Den senast brukade åkerlyckan i hagmarken plöjdes sista gången i slutet av 1950-talet. Odlingsrösen visar var denna och andra lyckor har legat. Den nu beteshävdade åkern har brukats under lång tid. Inom en mindre del, närmast gårdstomten, förekom jordgubbs- och vinbärsodling under 1940- och 50-talen. Sedan omkring 1970 har åkern nyttjats som vall och betesmark. Konstgödning spreds till ca 1980, och därefter har endast begränsade mängder med naturgödsel körts ut på åkern, dock ej varje år. (Åke Axelsson, Älmteryd, muntl)

Byvägen som utgör reservatsgräns i öster har gamla anor. Den är en del av den landsväg som förband Lyckeby (Lyckå) med Bergkvara och Kalmar. Vägen har bl a benämnts "Kungsstigen". (Åke Axelsson, Älmteryd, muntl).

Beskrivning av bevarandevärden

Större delen av reservatet utgörs av en mosaikartad hagmark som innehåller torra-friska öppna betesytor, fuktängspartier, hällmarker, spridda busksnår samt dungar av bl a avenbok. I hagmarksområdet ingår också omkring 1 ha avenbokskog (tre små bestånd) med delvis lundflora i fältskiktet. I anslutning till hagens östra del, ingående i betesmarken, finns en tydligt avgränsad gammal slåtterängsyta med hamlingspräglade askar. Reservatets östra del består av en betad, relativt torr åker.

Hagmarken är en av de artrikaste och mest varierade i Blekinges skogsbygd. Tre rödlistade kärlväxtarter förekommer; stortimjan, granspira och hartmansstarr. Den sistnämnda har endast ett fåtal kända växtplatser i länet. Vidare märks hävdgynnade växter som loppstarr, backsippa, slåttergubbe, kattfot, darrgräs, svinrot, jungfru Marie nycklar, St Pers nycklar, nattviol och tvåblad. I reservatets nordvästra del finns två källor, i vilkas närhet växer bl a gullpudra och bäckbräsmå. Vid källorna har även påträffats den rödlistade större vattensalamandern. Några detaljerade uppgifter om förekomsten finns dock ej.

Hagmarkens naturvärden har varit kända sedan 1980-talet då vissa landskapsvårdsarbeten utfördes i området. I ängs- och hagmarksinventeringen 1988 och i den efterföljande bevarandeplanen för odlingslandskapet i Blekinge klassades Älmteryd mycket högt (klass 1). Hagmarken har vidare pekats ut i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet (område 80-210).

Prioriterade bevarandevärden

1. Naturtyper och arter som omfattas av habitatdirektivet
2. Rödlistade arter
3. Hävdgynnad flora (slätter- och hagmarksarter)

3 Referenser

Ekonomisk karta, blad 44 Granhult, 1918-19

4 Indelning i skötselområden

Skötselområde 1. Hagmark samt betesmark på gammal åker (14 ha)

Skötselområde 2. Slätteräng (0,3 ha)

Skötselområde 3. Avenbokskog (0,7 ha)

Skötselområde 4. Parkeringsplats (0,1 ha)

5 Mål och föreskrifter för skötselområden

Generella föreskrifter:

Spridning av gödning/gödsel och bekämpningsmedel skall inte förekomma i reservatet.

Skötselområde 1. Hagmark samt betesmark på gammal åker

Areal: 14 ha

Beskrivning

Mosaikartad hagmark med insprängda dungar av avenbok samt spridda askar, ekar och björkar (område 1 a). Även spridda busksnår med avenbok, slån och hagtorn förekommer. Flera vegetationstyper finns inom hagen, bl a fårsvingeltorräng, rödvenäng, örtrik friskäng och tuvtåteläng. Artrikedomen av hävdgynnade växter är stor, och tre rödlistade arter växer inom området; stortimjan, granspira och hartmansstarr. Större vattensalamander har observerats, men om arten förökar sig inom området är oklart.

Skötselområdet omfattar även en betad åkermark (område 1 b) som inte varit uppodlad sedan omkring 1970, samt i södra kanten en liten och artfattig hagmarksrest (1 c, även hävdad som äng i äldre tider). Den betade åkermarkens fältskikt hyser mindre inslag av hävdgynnade arter som gullviva och mandelblomma.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

För hagmarken (1 a) är kvalitetsmålet att habitattypen *artrika torra – friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ*, med dess stora biologisk mångfald, bevaras. Gynnsam bevarandestatus råder när artrikedomen av hävdberoende växter är stor. De rödlisstade arterna stortimjan, granspira och hartmansstarr skall finnas kvar i oförminskade populationer. Detsamma gäller större vattensalamander. På den betade åkern är kvalitetsmålet att inslaget av hävdgynnade kärlväxter skall öka, och fältskiktet skall utvecklas i riktning mot naturlig hagmarksvegetation.

Skötselmål och anvisningar för skötsel

Hela området skall beteshävdas. Rönjning av sly och buskar skall ske vid behov. De grannar som finns inom området skall avverkas/röjas bort. Det lilla delområdet 1 c skall i framtiden kunna restaureras och hävdas som slätteräng om det bedöms som angeläget.

Skötselområde 2: Slätteräng

Areal: 0,3 ha

Beskrivning

En liten ängsrest med hamlingspräglade askar. Fältskiktet innehåller relativt få hävdgynnade arter, bl a gullviva och St Pers nycklar.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Slätteräng av typen *lövängar av fennoskandisk typ*. Inslaget av hävdgynnade kärlväxter skall öka. Gynnsam bevarandestatus råder när fältskiktet innehåller en stor andel av sådana arter.

Skötselmål och anvisningar för skötsel

Ängen skall hägnas och slätterhävdas. Efterbete skall ske. Askarna skall hamlas.

Skötselområde 3. Avenbokskog

Areal: ca 0,7 ha

Beskrivning

Tre geografiskt skilda skogspartier med tät medelålders avenbokskog och lundartat fältskikt. Bland förekommande kärlväxter märks blåsippa, skogsbingel, ormbär, lundgröe, lundslok och storrams. Skogen ingår i betesfällan men uppvisar ingen betesprägel.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Avenbokskog av typen *ek-avenbokskog av buskstjärnblommatyp*.

Skötselmål och anvisningar för skötsel

Begränsad plockhuggning kan ske för att öka ljusinsläppet till fältskiktet, något som skulle gynna bland annat förekomsten av blåsippa.

Skötselområde 4. Parkeringsplats

Areal: ca 0,1 ha

Beskrivning

En snårig, skogbevuxen kil i reservatets nordvästra hörn, utanför betesfällan. Genom området finns en gammal, tidigare samfällad (delad med Älmteryd 1:51) markväg.

Skötselmål och anvisningar för skötsel

En mindre parkeringsplats med utrymme för ett mindre antal personbilar skall anordnas i utkanten av området.

6 Jakt

- Jakt skall ej förekomma inom reservatet

7 Restaureringsplan

- Område 1 röjs från sly, ungträd, granar och nyetablerade buskar/snår (slån mm).
- Område 2 hägnas.
- De hamlingspräglade askarna i område 2 hamlas.

8 Friluftsliv och turism

Mål

Naturvårdsintressena är överordnade friluftslivets intressen. Naturreservatet *Älmteryd* skall utgöra ett levande dokument på atrik hagmark i östra Blekinge.

Restriktioner

Eldning är inte tillåten inom reservatet

Information

Vid parkeringsplatsen skall finnas information om naturreservatet.

Anläggningar

En parkeringsplats för ett mindre antal bilar skall anordnas i nordväst, inom skötselområde 4.

9 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finans
Röjning/avverkning av sly, granar, ungträd mm	2003-2004	Skötselområde 1	Förvaltaren	1	Staten
Stängsling av slåtterängen	2003-2004	Skötselområde 2	Förvaltaren	1	Staten
Hamling av askar	Sker ca vart 5:e år med början 2004	Skötselområde 2	Förvaltaren	1	Staten
Plockhuggning av avenbok	Sker vid behov	Skötselområde 3	Förvaltaren	2	Staten
Anläggande av en mindre parkeringsplats	2003-2004	Skötselområde 4	Förvaltaren	1	Staten

10 Tillsyn, dokumentation och uppföljning

Årlig dokumentation av skötselåtgärder

- Tidpunkt och tidsåtgång för preciserade restaureringsinsatser
- Tidpunkt och tidsåtgång för underhåll av friluftsanordningar.

Tillsyn över föreskrifter

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av föreskrifter.

Uppföljning av skötselmål

Förvaltaren bör följa upp skötselmål och skötselåtgärder med fem års mellanrum för skötselområde 1 och 2 samt med tio års mellanrum för skötselområde 2 och 3.

Uppföljning av kvalitetsmål

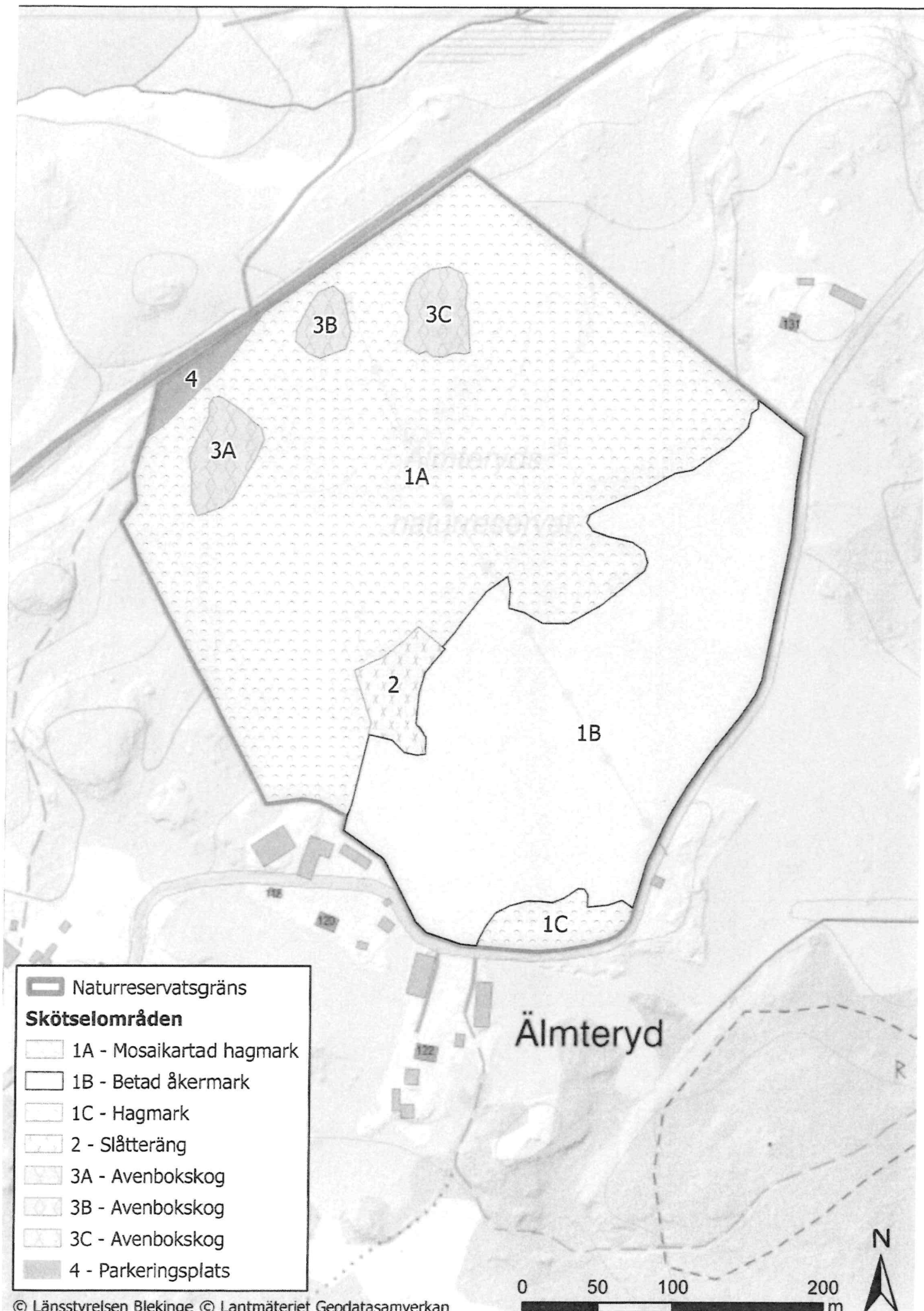
Uppföljning av naturtyper som omfattas av habitatdirektivet utförs vart tionde år av länsstyrelsen. Grunddokumentation av naturvärden, bl a förekomsten av större vattensalamander, skall genomföras under år 2003.

Uppföljning av kostnader

Utförs av Länsstyrelsen.

11 Finansiering

Staten bekostar: Åtgärder enligt skötselplanen som ej ingår i normalt jordbruk.

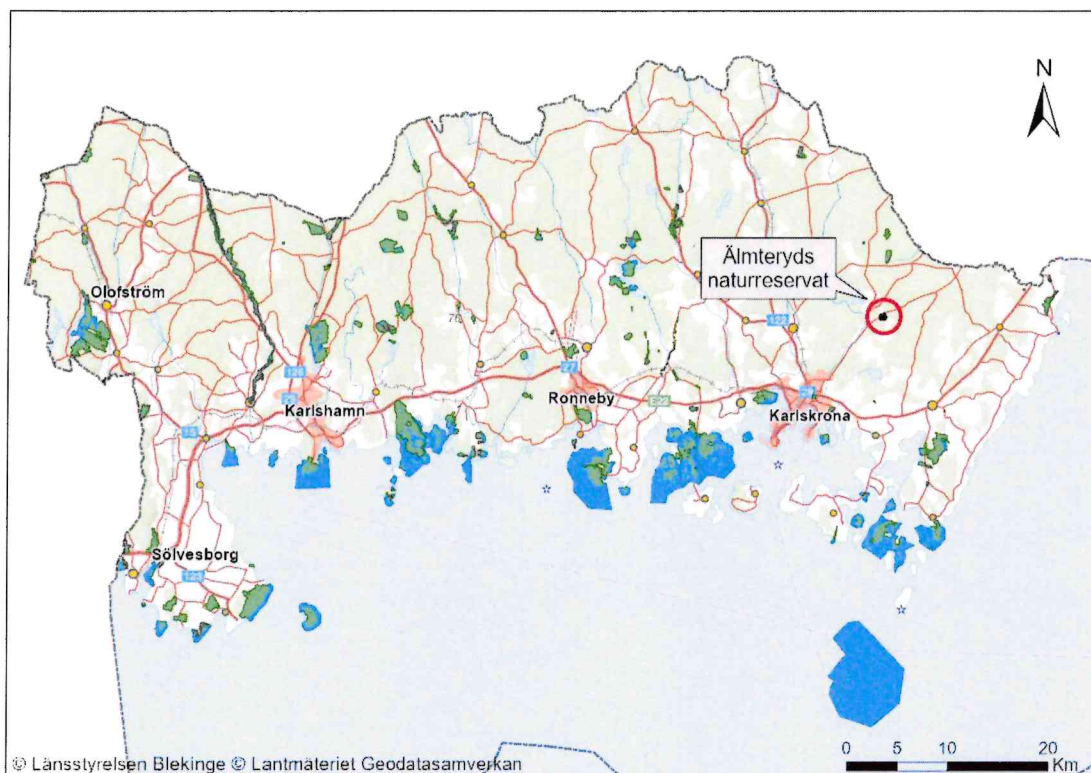

Skötselplan för naturreservatet Älmteryd

Karlskrona kommun

Figur 1. Naturreservatet Älmteryds läge i Blekinge län. Länets övriga naturreservat är på kartan grönmarkerade för landområden och blåmarkerade för vatten.

Titel: Skötselplan för Naturreservatet Älmteryd, Karlskrona kommun
 Utgiven av: Länsstyrelsen Blekinge
 Planförfattare: Åke Widgren
 Beställningsadress: Länsstyrelsen Blekinge
 371 86 Karlskrona
 Tfn: 010-2240000
blekinge@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/blekinge
 Copyright: Länsstyrelsen i Blekinge län.
 Innehållet i detta dokument får gärna citeras eller refereras till med uppgivande av källa.

Foto framsida Hagmarksområde i Älmteryds naturreservat – Robert Ekholm 2007

Innehållsförteckning

1. SYFTET MED NATURRESERVATET	4
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	4
2.1 ADMINISTRATIVA DATA	4
2.2 NATURFÖRHÅLLANDEN	6
2.2.1 Hydrologi, topografi och geologi	7
2.2.2 Översiktlig vegetationsbeskrivning	7
2.2.3 Djurliv	8
2.3 HISTORISK SAMT NUVARANDE MARKANVÄNDNING	8
2.4 KÄLLFÖRTECKNING	10
3 PLANERAD MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL	11
3.1 ÖVERGRIPANDE MÅL FÖR SKÖTSELN	11
3.2 GENERELLA RIKTLINJER	11
3.3 INDELNING I SKÖTSELOMRÅDEN	11
3.4 MÅL OCH FÖRESKRIFTER FÖR SKÖTSELOMRÅDEN	12
3.4.1 Skötselområde 1. Naturbetesmark och betesmark på gammal åker	12
3.5 FRILUFTSLIV OCH TURISM	15
4 UTMÄRKNING AV RESERVATSGRÄNS	15
5 BRÄNDER OCH BRANDBEKÄMPNING	16
6 JAKT	16
7 TILLSYN, DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	16
7.1 TILLSYN ÖVER FÖRESKRIFTER	16
7.2 UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	16
7.3 DOKUMENTATION AV SKÖTSELÅTGÄRDER	17
8 KOSTNADER OCH FINANSIERING	17
9 SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER	18

KARTBILAGOR

- Kartbilaga 1: Översiktskarta
- Kartbilaga 2: Reservatsgräns, namn, mm
- Kartbilaga 3: Naturtyper
- Kartbilaga 4: Skötselområden

Förord

Skötselplanen är ett praktiskt handlingsdokument för skötseln i ett naturreservat. Skötselplanens inriktning bestäms av syftet med reservatet och de föreskrifter som meddelats i beslutet. Älmteryds naturreservat bildades ursprungligen 2002. I samband med ett beslut om utvidgning av reservatet 2023, uppdateras såväl syftet som föreskrifterna, vilka ligger till grund för denna helt uppdaterade skötselplan.

1. Syftet med naturreservatet

Syftet för naturreservatet Älmteryd är att bevara biologisk mångfald samt att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer såsom trädbärande och öppna gräsmarker, våtmarker och ädellövskogar med tillhörande arter. Områdets naturmiljöer ska bevaras i gynnsamt tillstånd och hysa värdefulla strukturer, funktioner och livsmiljöer för skyddsvärda arter, särskilt inom grupperna kärlväxter, svampar och insekter, knutna till ovanstående naturmiljöer.

Syftet ska även tillgodose behovet av skyddade områden för friluftsliv, samt erbjuda allmänheten möjligheter till ett rörligt friluftsliv i ett tillgängligt och besöksvärt område med höga skönhetsvärden, samt rika natur- och kulturmiljöupplevelser.

Syftet uppnås genom att gräsmarkerna beteshävdas, men slåtterhävd kan också förekomma. Vissa riktade åtgärder behövs, till exempel fortsatt hamling men även nyhamling av lämpliga träd, samt röjning av igenväxningsvegetation i öppna marker och vid kulturlämningar. Den till i sen tid brukade åkermarken ska genom slåtterhävd eller bete successivt utvecklas till naturbetesmark med hävdgynnad flora. Ädellövskogen med dess flora och fauna utvecklas genom begränsade skötselinsatser, t.ex. punktröjningar runt gamla ekar samt extensivt bete. Skogarna ska utvecklas utan påtaglig inverkan från gran eller för regionen främmande trädslag. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv i området. Det ska även finnas informationsskyltar, som inbjuder till och underlättar besök i området, samt ger besökare möjlighet till ökad kunskap om områdets naturvärden och kulturpräglade landskap. Åtgärder i området får inte missgynna de naturvärden och prioriterade bevarandevärden (intresseaspekter) som finns i naturreservatet.

2. Beskrivning av området

Naturreservatet utgörs av en delvis kuperad, mosaikartad och artrik hagmark med insprängda små ädellövskogspartier, fuktängsytor och små källflöden. På några ställen går urberget i dagen. I reservatet ingår även betad åkermark som långsiktigt ska utvecklas till öppen hagmark med hävdpräglad flora.

2.1 Administrativa data

Tabell 1. Administrativa data.

Objektnamn	Älmteryd
Objektnummer	10-02-076
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	2002-12-02, utvidgat och ändrat 2023-09-08
Natura 2000-objektkod	Älmteryd (SE0410179) omfattar det gamla reservatet.
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)	X: 6236688 Y: 547205
Kartor	<i>Topografiska kartan</i> 4F SO Lessebo <i>Ekonomiska kartan</i> 3F7j Älmteryd
Total areal	19,1 ha

Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen Blekinge
Kommun	Karlskrona
Lägesbeskrivning	Cirka 1,5 km öster om Kättilsmåla
Fastigheter	Älmteryd 1:35, 1:36 (del av fastigheterna)
Naturtyper	Areal (ha)
Naturliga fodermarker Natura 2000	Totalt 19,1 ha, varav: Torra hedar (4030), 0,6 ha Staggräsmarker (6230), 0,2 ha Silikatgräsmarker (6270), 11,3 ha
Övriga foder- och odlingsmarker	Öppen kultiverad betesmark, 5,5 ha
Skogsmark Natura 2000	Näringsrik ekskog (9160), 1,5 ha
Arter	Se Tabell 2
Prioriterade bevarandevärden	
Naturmiljöer/Markslag	Hagmark, ädellövskog
Naturtyper	Torra hedar (4030), Staggräsmarker (6230), Silikatgräsmarker (6270)
Strukturer	Betespåverkan i hävdpräglade miljöer, blommande och bärande träd och buskar, hamlingspräglade träd, goda livsmiljöer för skyddsvärda växter, djur, svampar och mikroorganismer naturligt förekom- mande i området.
Funktioner	Naturlig hydrologi, ekosystemtjänster, grön infra- struktur
Arter	Hartmansstarr, slättergubbe, praktvaxskivling, humlekortvinge
Friluftsliv	Höga naturupplevelsevärden, kulturpräglad land- skap, landskapsbild

Tabell 2. Rödlistade (2020 års rödlista), EU-listade och andra ovanliga arter och signalarter som rapporte-
rats från reservatsområdet under senare år (Rödlistningskategorier: CR = akut hotad, EN = starkt hotad,
VU = sårbar, NT = nära hotad). Signalarter (S) är indikatorarter som är användbara för att lokalisera och
urskilja skogar med höga naturvärden. Övriga arter (Ö) är intressanta arter som bedöms värda att nämna.

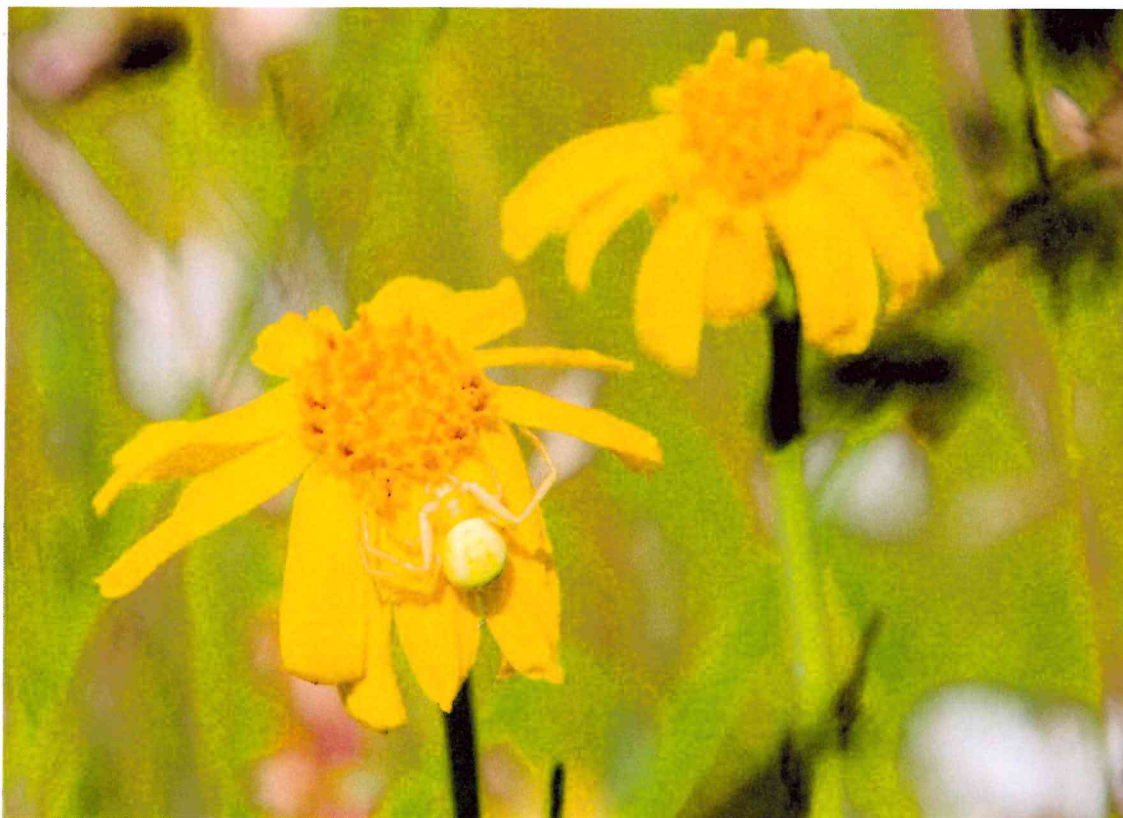
Art	Nationella rödlistan	EU:s art- och habitatdirektiv	Signalart/ fridlyst art mm
Kärlväxter			
Vanlig backsippa <i>Pulsatilla vul- garis</i> subsp. <i>vulgaris</i>	VU		Fridlyst
Slättergubbe <i>Arnica montana</i>	VU	Bilaga 5	
Stortimjan <i>Thymus pulegioides</i>	VU		
Mörk solvända <i>Helianthemum nummularium</i> subsp. <i>obscurum</i>	VU		
Ljus solvända <i>Helianthemum nummularium</i> subsp. <i>nummula- rium</i>	NT		

Hartmansstarr <i>Carex hartmaniorum</i>	VU		
Loppstarr <i>Carex pulicaris</i>	NT		
Granspira <i>Pedicularis sylvatica</i>	NT		
Lübecksfibbla <i>Hieracium luebeckii</i>	NT		
Mörk dunört <i>Epilobium obscurum</i>	NT		
Rödlånke <i>Lythrum portula</i>	NT		
Vårstarr <i>Carex caryophylla</i>	NT		
Backmåra <i>Galium suecicum</i>	NT		
Småjungfrukam <i>Aphanes australis</i>	NT		
Ask <i>Fraxinus excelsior</i>	EN		
Skogsalm <i>Ulmus glabra</i>			
Gullpudra <i>Chrysosplenium alternifolium</i>			Ö
Bäckbräsma <i>Cardamine amara</i>			Ö
Insekter			
Ekoxe <i>Lucanus cervus</i>		Bilaga 3	Fridlyst
Humlekortvinge <i>Emus hirtus</i>	NT		
Violettkantad guldvinge <i>Lycaena hippothoe</i>	NT		
Silversmygare <i>Hesperia comma</i>	NT		
Ängsmetallvinge <i>Adscita statice</i>	NT		
Sexfläckig bastardsvärmare <i>Zygaena filipendula</i>	NT		
Mindre bastardsvärmare <i>Zygaena viciare</i>	NT		
Getingrovfluga <i>Asilus crabroniformis</i>	VU		
Svampar			
Praktvaxskivling <i>Hygrocybe splendidissima</i>	NT		
Lädervaxskivling <i>Cuphophyllus russocoriaceus</i>	NT		
Hagnopping <i>Entoloma turci</i>	NT		
Fåglar			
Mindre hackspett <i>Dryobates minor</i>	NT		Fridlyst
Ärtsångare <i>Curruca curruca</i>	NT		Fridlyst
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	NT		Fridlyst

2.2 Naturförhållanden

Älmteryds naturreservat består av en delvis bergbunden hagmark med insprängda små skogspartier av främst avenbok och ek, fuktängsytor och små källflöden. I reservatet ingår även betad åkermark som långsiktigt ska utvecklas till öppen hagmark. Områdets naturvärden är främst förknippade med artrikedomen av hagmarksväxter, däribland flera

som är rödlistade. Området hyser också ett flertal rödlistade eller i övrigt skyddsvärda ängssvampar samt en skyddsvärd insektsfauna.

Figur 2. Blommande slättergubbe med krabbspindel, i Älmteryd. Foto: Robert Ekholm.

2.2.1 Hydrologi, topografi och geologi

Älmteryd ligger inom Lyckebyåns avrinningsområde, cirka 80 meter över havet. Terrängen är relativt kuperad och i västra delen finns en markant sluttning mot väster med åtskilliga meters höjdskillnad. Inom reservatet finns två källflöden som översilar sluttningen åt väster, och ytterligare ett par mindre fuktängar med ytnära översilning. Området avvattnas västerut till den närläggna Lillån, som i sin tur mynnar i Lyckebyån. Områdets jordart är sandig morän, och delvis går urberget i dagen. Bergarten utgörs av granodioritgranit.

2.2.2 Översiktlig vegetationsbeskrivning

Naturreseptatet utgörs av mosaikartad hagmark med insprängda dungar av avenbok, spridda askar, ekar och björkar, samt almar som till stor del dött av almsjuka under senare år. Även spridda busksnår med avenbok, slån och hagtorn förekommer. Betespräglade buskar av avenbok (avenbokspurrar) utgör ett karaktäristiskt inslag i hagmarken. Flera vegetationstyper finns inom området, bland annat fårsvingeltorräng, rödvenäng, örtrik friskäng och tuvtåteläng. Artrikedomen av hävdgynnade växter är stor, och ett stort antal rödlistade arter växer inom området, däribland slättergubbe, stortimjan, solvända, granspira, loppstarr, och hartmansstarr. Även ängssvampfloran är artrik, med praktvaxskivling som ett exempel. Vidare finns två källor av vilka den ena hyser rikligt med bäckbräsma och gullpudra, samt flera fuktstråk med ytnära, rörligt grundvatten.

I området ingår fyra geografiskt skilda skogspartier med bitvis tät medelålders ek-avenboskog och lundartat fältskikt. Bland förekommande kärllväxter märks blåsippa, skogsbingel, ormbär, lundgröe, lundslok och storrams. Det västligaste skogspartiet är något magrare, och med stor förekomst av liljekonvalj.

Reservatet innehåller även två betade åkrar som inte varit uppodlade sedan omkring 1970. Den betade åkermarkens fältskikt hyser mindre inslag av hävdgynnade arter som gullviva och mandelblomma.

2.2.3 Djurliv

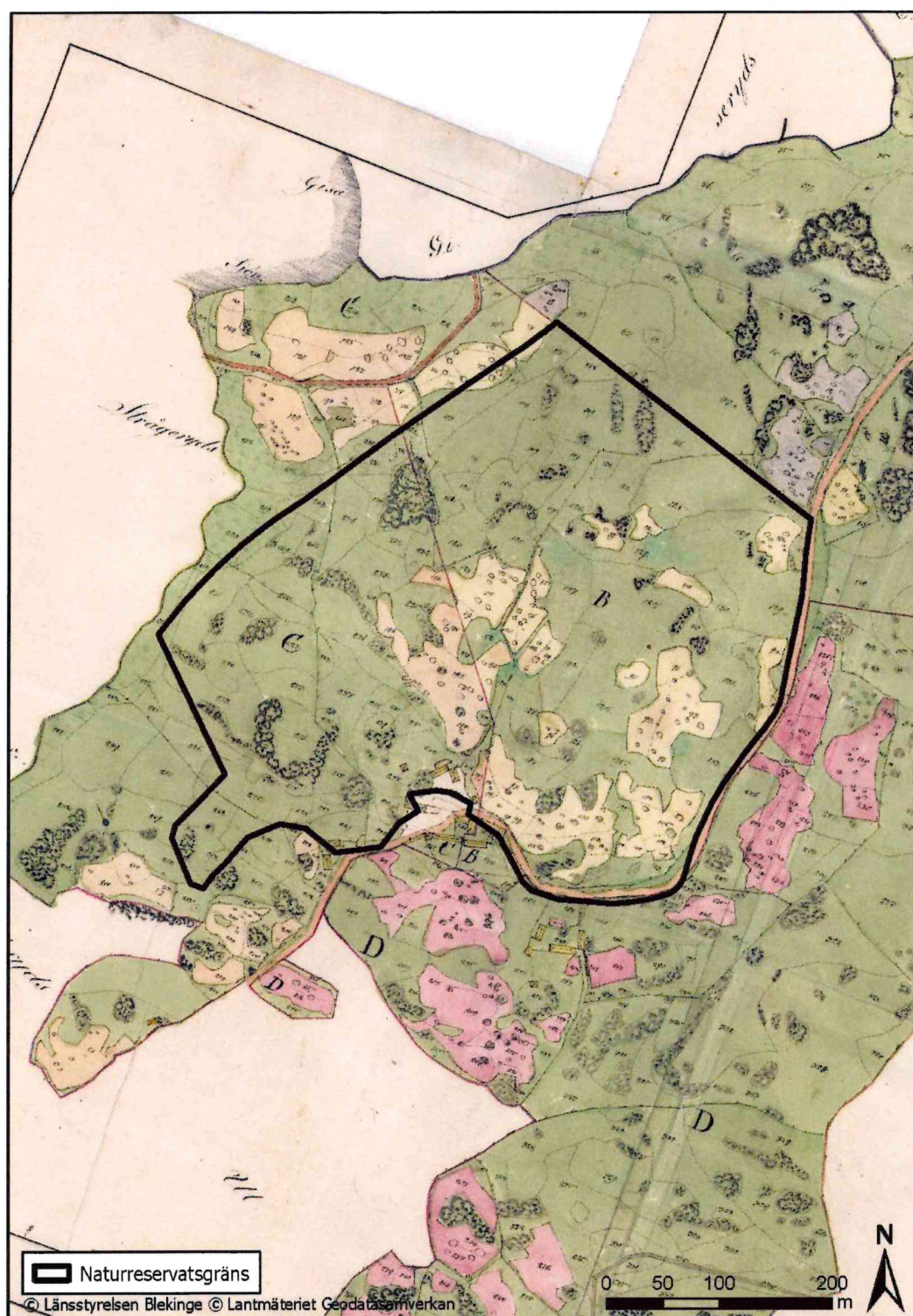
Reservatets fjärilsfauna är relativt väldokumenterad. Minst sju rödlistade arter har påträffats i området; fem fjärilsarter, en skalbaggsart (humlekortvinge) och en rovflug. Fågelfaunan innehåller minst tre rödlistade arter, men är långt ifrån välinventerad. Vildsvin förekommer. I övrigt saknas uppgifter om reservatets fauna.

2.3 Historisk samt nuvarande markanvändning

Reservatet utgörs av gammal inägomark till Älmteryds by. På enskifteskartan från 1822 framgår att större delen av området var slåtteräng, med insprängda mindre åkrar. På den Häradsökonomiska kartan från 1915–19 är hagmarkens östra del markerad som hårdvallsäng, med smärre insprängda åkerlyckor, medan merparten av den nordvästra delen redovisas som betesmark. Den nu betade åkern i det gamla reservatsområdet är på samma karta markerad som åkermark.

Inom två små ytor förekom lieslätter in på 1950-talet. De gamla askar som finns i den västra ängsresten hamlades till omkring 1940. Själva hagen på den östra fastigheten har under en period varit delad i två betesfällor; en kohage och en hästhage. Den senast brukade åkerlyckan i hagmarken plöjdes sista gången i slutet av 1950-talet. Odlingsrösen visar var denna och andra lyckor har legat. Den nu beteshävdade åkern i nordost har brukats under lång tid. Inom en mindre del, närmast gårdstomten, förekom jordgubbs- och vinbärsodling under 1940- och 50-talen. Sedan omkring 1970 har åkern nyttjats som vall och betesmark. Konstgödning spreds till ca 1980, och därefter har endast begränsade mängder med naturgödsel körts ut på åkern, dock ej varje år. Byvägen som utgör reservatsgräns i öster har gamla anor. Den är en del av den landsväg som förband Lyckeby (Lyckå) med Bergkvara och Kalmar. Vägen har bland annat benämnts ”Kungsstigen” (Åke Axelsson, Älmteryd, muntlig uppgift).

Älmteryds naturreservat bildades 2002 (15 ha). År 2023 skedde en utökning, då ett hagmarksområde (4,1 ha) på angränsande fastighet i väster införlivades i reservatet.

Figur 3. Enskifteskartan över Älmteryd, 1822, med naturreservatsgränsen ungefärligt markerad.

2.4 Källförteckning

Kartor

Lantmäteriet. 1822. Enskifte på inägor, Augerums socken Älmteryd nr 1.

Lantmäteriet. 1915–1919. Häradsekonomiska kartan. Granhult, 4–42.

Lantmäteriet. 1870. Generalstabskartan. Karlskrona, 11–1.

Sveriges Geologiska Undersökning. 2023. Berggrund 1:50000–1:250000. [SGUs Kartvisare](#)

Sveriges Geologiska Undersökning. 2000. Jordarter 1:25000–1:100000. [SGUs Kartvisare](#)

Internetkällor

ArtDatabanken. 2023. *Artfakta*. <http://artfakta.artdatabanken.se/>

Artportalen. 2023. <https://www.artportalen.se/>

Muntliga och skriftliga kontakter

Åke Axelsson, f.d. markägare.

Litteratur, rapporter, inventeringar, underlagsmaterial, mm

Länsstyrelsen Blekinge län. 1993. Ängar och hagar i Blekinge.

Länsstyrelsen Blekinge län. 1996. Odlingslandskapet i Blekinge – Bevarandeplan.

Naturvårdsverket. 1997. Sveriges finaste odlingslandskap. Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet – etapp I. Rapport 4815.

Figur 4. Ekoxe är en av de skyddsvärda arter som påträffats i naturreservatet. Foto: Robert Ekholm.

3 Planerad markanvändning och skötsel

Syftet med skötselplanen är att få en långsiktig och sammanhållen skötsel för området som gynnar natur- och friluftlivsvärden. Planen är vägledande och inte juridiskt bindande. Möjligheterna att genomföra planerade åtgärder är beroende av tillgängliga ekonomiska resurser för skötsel av länets naturreservat.

3.1 Övergripande mål för skötseln

Målet med naturreservatets skötsel är att bevara och utveckla ett för länet ovanligt artrikt hagmarksområde med tillhörande naturtyper och skyddsvärda arter i gynnsamt bevarandetilstånd. Reservatet ska ha bibehållen hydrologi och rikligt med strukturer och funktioner som utgör gynnsam livsmiljö för dess arter av växter, insekter och andra organismer med krav på lång hävdkontinuitet.

3.2 Generella riktlinjer

Vid skötselåtgärder ska värdefulla element för fauna och flora sparas såsom grova träd, senvuxna träd, hålträd, boträd, blommande buskar, stående döda och döende träd. Gran ska inte förekomma i reservatet. Alla skötselåtgärder inom naturreservatet ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark, vatten, insekters fortplantning samt växt- och djurliv i övrigt minimeras. Vid nedtagande av träd och buskar bör grenar, toppar och klenved av ek, bok och andra ädellövträd, liksom av hassel och en, där så så är möjligt, lämnas kvar i högar på solexponerade platser i naturreservatet, helst i sydvända bryn. Även grov ved bör lämnas där så är möjligt och lämpligt. Åtgärden gynnar flera ovanliga skalbaggar som länen i sydöstra Sverige har ett stort ansvar för att bevara.

Kulturhistoriska lämningar såsom stenmurar och odlingsrösen ska bevaras och åskådliggöras. Detta sker praktiskt genom att de hålls fria från träd samt uppväxande sly och buskar. Stenar som fallit ner från stengårdsgårdar läggs tillbaka. Ny sten får inte läggas på.

Skulle invasiva arter, sjukdomar eller skadedjursangrepp på växt- och djurliv bli ett problem inom naturreservatet ska detta hanteras och bekämpas på lämpligt sätt utifrån rådande kunskapsläge och erfarenheter. Vid bekämpning av sjukdom eller andra typer av angrepp ska största möjliga hänsyn tas till områdets bevarandevärden och inte fler åtgärder vidtas än vad som är nödvändiga. Åtgärderna får inte hota naturreservatets bevarandesyften.

Hot och negativ påverkan

Konkreta hot mot naturvärden i naturreservatet, som kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel eller Natura 2000, beskrivs under berörda skötselområden. Potentiella hot, som inte är aktuella i dagsläget, är:

- Spridning av främmande och/eller invasiva arter.

3.3 Indelning i skötselområden

Skötselområde 1: Naturbetesmark och betesmark på gammal åker, samt extensivt betad skog (Se skötselplanekarta, bilaga 4).

3.4 Mål och föreskrifter för skötselområden

3.4.1 Skötselområde 1. Naturbetesmark och betesmark på gammal åker

Areal: 19,1 ha.

Naturtyp: *Torra hedar* 4030, 0,6 ha
 Staggräsmarker 6230, 0,2 ha
 Silikatgräsmarker 6270, 11,3 ha
 Näringsrik ekskog 9160, 1,5 ha
 Öppen kultiverad betesmark, 5,5 ha

Figur 5. Blommande Jungfru Marie nycklar i Älmteryd. Foto: Robert Ekholm.

Beskrivning

Mosaikartad hagmark med insprängda dungar av avenbok samt spridda askar, ekar och björkar. Även spridda busksnår med avenbok, slån och hagtorn förekommer. Flera vegetationstyper finns inom hagen, bland annat fårsvingeltorräng, rödvenäng, örtrik friskäng och tuvtåteläng. Artrikedomen av hävdgynnade växter är stor, och flera rödlisade arter växer inom området, däribland slättergubbe, stortimjan, granspira och

hartmansstarr. I området fins två källor av vilka den ena hyser rikligt med bäckbräsma samt gullpudra.

I betesmarken ingår fyra geografiskt skilda skogspartier med bitvis tät medelålders ek-avenbokskog och lundartat fältskikt. Bland förekommande kärlväxter märks blåsippa, skogsbingel, ormbär, lundgröe, lundslok och storrams. De tre östra skogspartierna ingår sedan länge i betesfållan men uppvisar ingen betesprägel. Det västligaste skogspartiet är något magrare, och med stor förekomst av liljekonvalj. Denna del har inte hävdats på länge, men ska kunna hägnas och betas.

Skötselområdet omfattar även två betade åkrar (kultiverad betesmark) som inte varit uppodlade sedan omkring 1970, samt i södra kanten en liten och artfattig hagmarksrest. Den betade åkermarkens fältskikt hyser mindre inslag av hävdgynnade arter som gullviva och mandelblomma. I området finns talrika kulturlämningar i form av odlingsrösen och stenmurar.

Bevarandemål

Det övergripande målet är att bevara och vidareutveckla reservatets betade hagmarker med gräsmarker, betade skogar och våtmarker med höga naturvärden och därtill hörande biologisk mångfald. Markernas karaktär av ett ålderdomligt odlingslandskap med odlingsrösen och ett betespräglat kulturlandskap ska bevaras.

Arealen *silikatgräsmarker* (6270) ska vara minst 11,3 ha, *staggräsmarker* (6230) minst 0,2 ha, *torra hedar* 4030 minst 0,6 ha, och *näringsrik ekskog* (9160) minst 1,5 ha. Gräsmarkerna ska vara tydligt präglade av bete eller slåtter och ha en artrik kärlväxtflora som karaktäriseras av hävdgynnade arter, och med ett inslag av betestuktade avenbokspurror. Öppna gräsmarker ska variera med trädsolitärer, små skogspartier, träddungar av hagmarkskaraktär och väl avgränsade busksnår. Förekomsten av träd och buskar som kan bedömas som igenväxningsvegetation ska vara liten. Ingen igenväxning får ske med högorter, högvuxna gräs eller sly. Det ska finnas brynzoner med blommande och bärande träd och buskar.

Inom trädbevuxna delar ska det förekomma gamla grova träd och efterträdare till dessa. Det ska finnas hamlade träd, gärna såväl tidigare hamlade och eventuellt återhamlade som nyhamlade träd. Skötselområdet ska hysa lämpliga livsmiljöer för hävdberoende kärlväxter, svampar och djur knutna till naturtyperna. Den betade åkerns fältskikt ska långsiktigt utveckla en naturlig hagmarksflora med hävdgynnade arter. Ekskogen ska vara olikåldrig med gamla individer och efterträdare till dessa. Vissa yngre ekar och avenbogar ska kunna utvecklas till spärrgreniga träd. För naturtypen främmande trädslag ska inte förekomma.

Hot

- Igenväxning på grund av minskad hävd.
- Kontinuitetsbrott av gamla, grova träd.
- Brist på död ved.
- Utarmat fältskikt i ek-avenbokskogen till följd av förtätning av trädskiktet.

- Bökande vildsvin som skadar kärlväxtfloran.
- Spridning av expansiva växtarter som undviks av betesdjuren, exempelvis bergrör.

Skötselåtgärder

- Årlig beteshävd och/eller slåtter.
- Extensivt bete i ek-avenbokskogarna
- Underhåll och vid behov komplettering av stängsel.
- Röjning av buskar och sly vid behov.
- Bekämpning/röjning av expansiva arter, exempelvis bergrör.
- Underhåll av brynmiljöer och buskage.
- Friställning av gamla, vidkroniga hagmarksträd och hamlingsträd.
- Hamling av äldre hamlingspräglade träd, samt nyhamling.
- Punktsatser/begränsad utglesning för att gynna äldre vidkroniga träd och öka möjligheterna för trädföryngring.
- Befintlig gran avvecklas, och ny gran tillåts inte sprida sig i reservatet, utan röjs kontinuerligt bort.
- Stående torrträd och hålträd bevaras i största möjliga mån, samt i viss mängd liggande död ved. Död ved är viktiga substrat för många arter, bland annat för ett flertal svampar, insekter, fladdermöss och fåglar. Liggande död ved får dock inte ligga så till eller finnas i sådan mängd så att hävden av markerna försvåras eller det leder till gödslings effekter. Död ved som ligger olämpligt eller hotar skötselområdets övriga naturvärden flyttas till annan del av naturreservatet.
- Framröjning av kulturlämningar.
- Försiktig rensning för att motverka igenväxning av de två källorna, vid behov.

Figur 6. Blommande gullpudra vid en av källorna. Foto: Åke Widgren.

Istandsättningsåtgärder

- Eventuellt ny stängsling så att det västra skogsområdet kan betas extensivt tillsammans med angränsande hagmark.

Behov av inventeringar

- Svampar.
- Vedlevande insekter, och fjärilar.

3.5 Friluftsliv och turism

Beskrivning

En parkeringsplats med informationstavla finns sedan länge, utanför reservatsgränsen i öster. Från parkeringen utgår en kortare vandringsled som löper i en slinga genom hagmarksområdet.

Naturreservatet nås enklast från vägen mellan Karlskrona och Torsås, från vilken en mindre väg (1,8 km) leder fram till reservatparkeringen i Älmteryds by. Närmaste tätort är Kättilsmåla, omkring 1,5 kilometer rakt väster om Älmteryd.

Bevarandemål

En parkeringsplats med utrymme för 4–6 bilar ska finnas i anslutning till reservatet. En väl underhållen informationstavla med beskrivning av reservatet och dess värden ska finnas vid parkeringen. En markerad vandringsled ska finnas, och i anslutning till leden en rastplats med bänkar och bord.

Istandsättningsåtgärder

Leden dras om, och förlängs västerut in i den nu utökade delen. En rastplats anordnas på lämplig plats, i anslutning till leden inom skötselområde 1.

Underhållsåtgärder

Regelbunden översyn av parkeringsplats, informationstavla, vandringsled, bord och bänkar.

Ansvarig

Reservatsförvaltaren.

Genomförande av planerade åtgärder

Möjligheterna att genomföra ovan angivna åtgärder är beroende av tillgängliga ekonomiska resurser, vilket är en begränsande faktor som innebär att förvaltaren måste prioritera mellan åtgärder i länets alla naturreservat

4 Utmärkning av reservatsgräns

Utmärkning av reservatets gräns ska utföras av reservatsförvaltaren enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

5 Bränder och brandbekämpning

Spontana bränder i reservatet släcks enligt gällande lagar. Räddningstjänstens ansvarar för släckningsarbetet. Vid släckning bör arbetet ske med så stor försiktighet som är möjligt utifrån rådande omständigheter. För att undvika skador på naturvärden, och om möjligt ta tillvara brandens positiva effekter, kontaktas reservatsförvaltaren på länsstyrelsen i så tidigt skede som möjligt för samråd.

Eftersläckning

När branden anses vara släckt eller utan uppenbar risk att sprida sig överlämnas ansvaret för eftersläckning och bevakning till fastighetsägaren. Eftersläckning bör i största möjliga mån ske på sätt så att naturvärden gynnas och inte skadas, och fastighetsägaren bör samråda med reservatsförvaltaren. Förvaltaren kan bistå i arbetet med eftersläckning och efterbevakning efter dialog med fastighetsägaren. Förvaltaren kan inte ta över det juridiska ansvaret för efterbevakning.

Eftersläckningen är den fortsatta, avslutande släckningen av pyrande eld efter skogsbrand. Om möjligt bör eftersläckningen i första läget koncentreras till skyddszoner i brännans ytterkanter. Skyddszonernas bredd bedöms från fall till fall beroende på risken för spridning till omgivningen. När brännans skyddszoner har säkrats tas ställning till om och när hela brännan ska släckas. För flera av de brandberoende/-gynnade arterna är glödbränder mycket viktiga och om möjligt kan det vara lämpligt att låta glödbränder få brinna ut av sig själva eller åtminstone inte släckas omedelbart.

Åtgärd efter brand

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av branden. Vid behov ändras skötselplanen genom beslut av länsstyrelsen.

6 Jakt

Rätten till jakt inom reservatet regleras inte, utöver de inskränkningar som anges i reservatsföreskrifterna 1 (förbud att uppföra byggnad eller anläggning, t ex jaktorn) och 13 (förbud att utan länsstyrelsens tillstånd utfodra vilda djur eller använda åtel).

Jaktutövandet får dock inte ske i strid med reservatsbestämmelser. Vid pågående jakt bör tydliga anslag finnas vid vägar och stigar samt på andra platser där människor kan tänkas röra sig inom naturreservatet.

7 Tillsyn, dokumentation och uppföljning

7.1 Tillsyn över föreskrifter

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av föreskrifter.

7.2 Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning kommer att ske enligt gällande riktlinjer från Naturvårdsverket.

7.3 Dokumentation av skötselåtgärder

Ansvarig förvaltare dokumenterar utförda skötselåtgärder.

8 Kostnader och finansiering

Naturvårdsförvaltaren/Länsstyrelsen i Blekinge bekostar åtgärder enligt skötselplanen (förutom vad som anges nedan).

Tabell 3. Åtgärder finansierade av andra än Länsstyrelsen Blekinge.

Åtgärd	Finansiering
Hävd och betesmarksskötsel (exempelvis röjning och stängsling).	EU-stöd

Figur 7. Betande kor i Älmteryds naturreservat. Foto: Robert Ekholm.

9 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Tabell 4. Planerade skötselåtgärder. Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt inom naturreservatet Älmteryd som regionalt mellan olika skyddade områden i länet. Angiven tid i tabellen för när åtgärder ska göras är riktlinjer/rekommendationer. Möjligheterna att genomföra åtgärderna är beroende av tillgängliga ekonomiska resurser, vilket är en begränsande faktor som innebär att förvaltaren måste prioritera mellan åtgärder i länets alla naturreservat.

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet*	När/frekvens
Gränsmarkering	Utvidgningen i väster	Naturvårdsförvaltaren	1	Inom 1 år
Betes- och/eller slåtterhävd	Hela reservatsområdet	Naturvårdsförvaltaren	1	Årligen
Vallskörd med efterbete	Den gamla åkermarken i SO	Naturvårdsförvaltaren	1	Årligen
Återhamling av hamlingspräglade träd	Skötselområde 1	Naturvårdsförvaltaren	1	Vart 5-7:e år
Nyhamling	Skötselområde	Naturvårdsförvaltaren	2	Vid behov
Kompletterande stängsling	Utökningen i väster	Naturvårdsförvaltaren	2	Inom 3 år
Röjning av igenväxningsvegetation	Hela reservatsområdet	Naturvårdsförvaltaren	1	Vid behov
Underhåll av befintlig parkering	Öster om naturreservatet	Naturvårdsförvaltaren	1	Vid behov
Ändring och utökning av vandringsleden	Skötselområde 1	Naturvårdsförvaltaren	3	Inom 3 år
Uppsättande av rastmöbler	I anslutning till leden i skötselområde 1	Naturvårdsförvaltaren	2	Inom 3 år
Underhåll av informationstavla	Vid parkeringsplatsen	Naturvårdsförvaltaren	2	Vid behov
Framröjning av forn- och kulturlämningar	Skötselområde 1	Naturvårdsförvaltaren	2	Inom 3 år
Dokumentation av skötselåtgärder	Hela reservatsområdet	Naturvårdsförvaltaren	1	Efter utförda åtgärder
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatsområdet	Länsstyrelsen	1	Enligt särskilt fastställd uppföljningsplan

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

Naturreseptatet Älmteryd i Karlskrona kommun har bildats i syfte att bevara biologisk mångfald samt att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer såsom trädbärande och öppna gräsmarker, våtmarker och ädellövskogar med tillhörande arter.

Naturreseptatet bidrar till uppfyllandet av miljömålen *Levande skogar*, *Ett rikt odlingslandskap*, *Myllrande våtmarker* och *Ett rikt växt- och djurliv*. Det bidrar även till att uppfylla friluftsmålen *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*, *Tillgång till natur för friluftsliv* samt och *Friluftsliv för god folkhälsa*. Naturreseptatet bidrar dessutom till att trygga tillgången till ekosystemtjänster, exempelvis pollinering, bevarande av vilda arters genetiska resurser och livsmiljöer, lokal klimatreglering och naturupplevelser, vilket i sin tur genererar bättre hälsa och välbefinnande i samhället. Det ska även stärka den gröna infrastrukturen i regionen.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreseptat och upprätta skötselplaner. Skötselplanen innehåller syftet med reseptatet, en beskrivning av naturförhållanden och markhistoria samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv och turism, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske. Syftet med skötselplanen är att få en långsiktig och sammanhållen skötsel för området som gynnar natur- och friluftslivsvärden. Planen är vägledande och inte juridiskt bindande. Möjligheterna att genomföra planerade åtgärder är beroende av att länsstyrelsen har tillgång till de resurser som krävs.

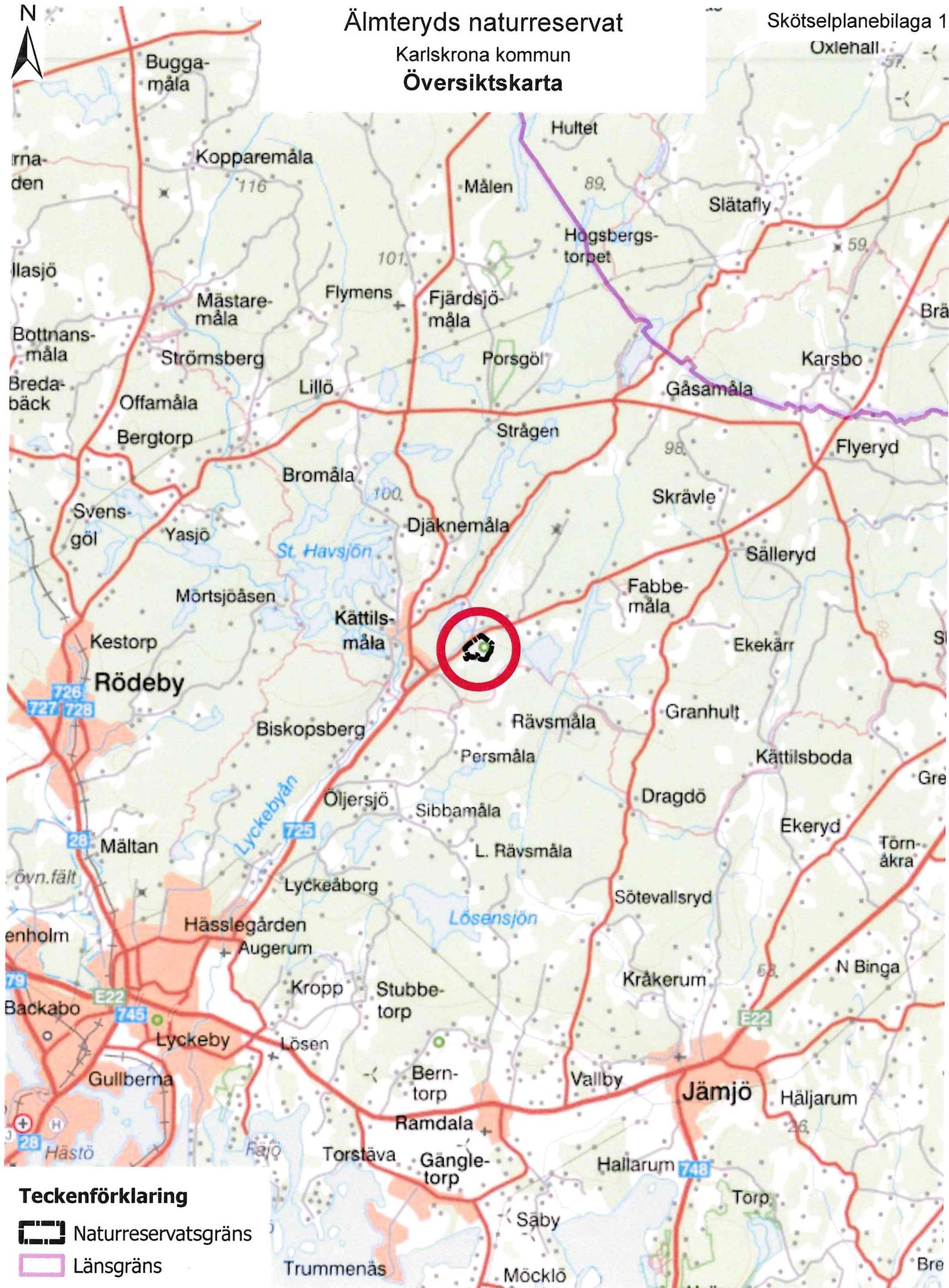

Älmteryds naturreservat

Karlskrona kommun

Översiktskarta

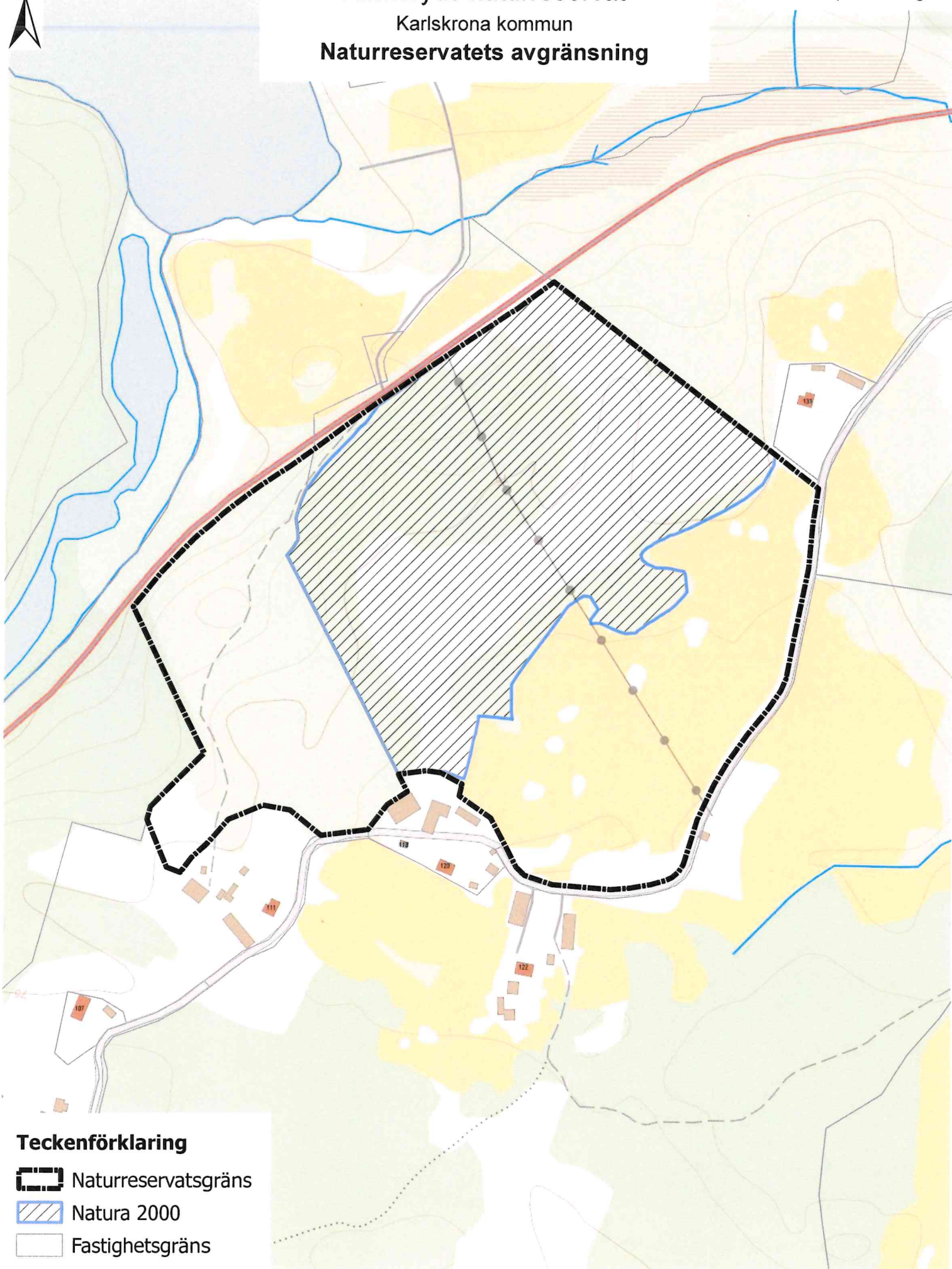
Skötselplanebilaga 1

Älmteryds naturreservat
Karlskrona kommun
Naturreservatets avgränsning

Skötselplanebilaga 2

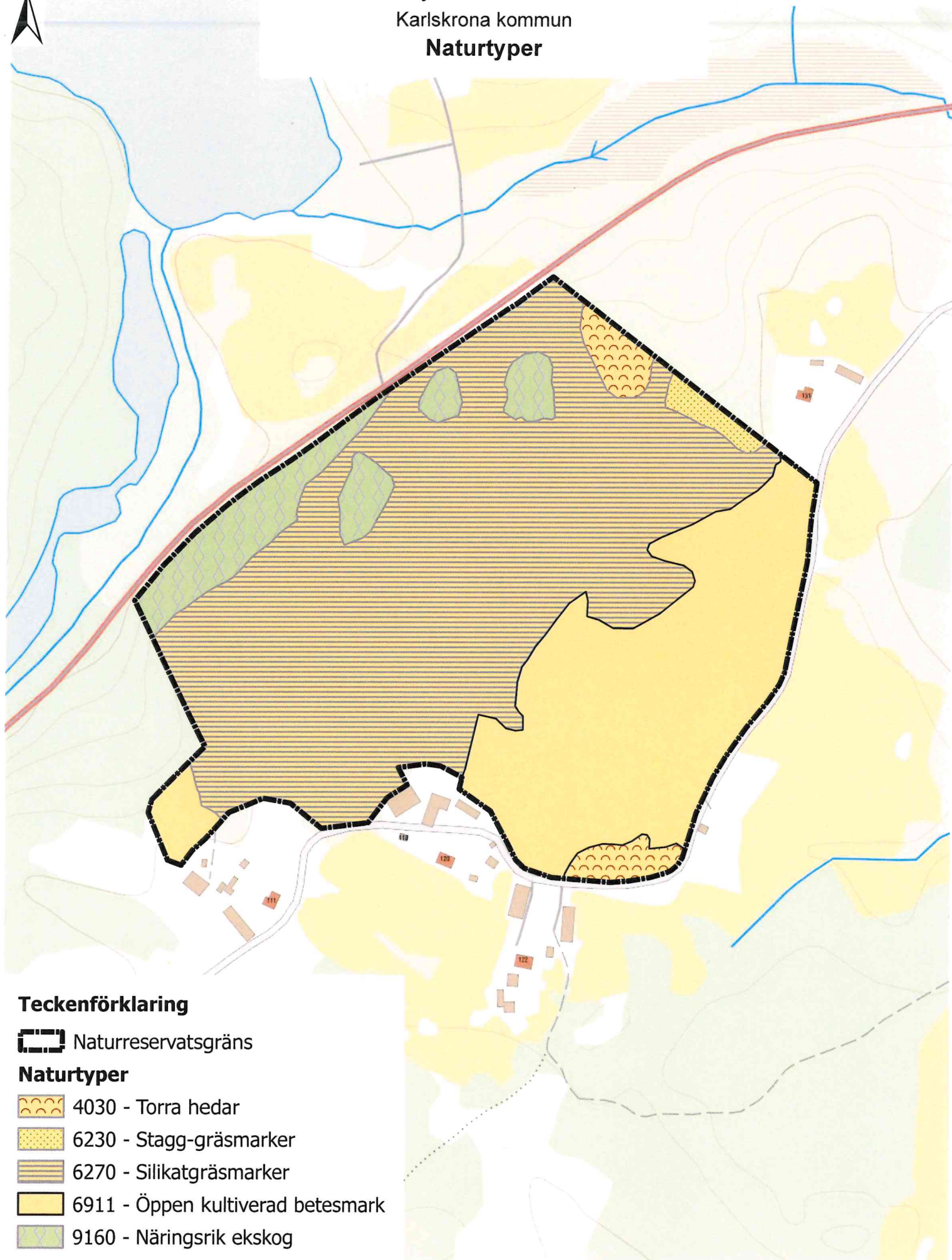

Teckenförklaring

- Naturreservatsgräns
- Natura 2000
- Fastighetsgräns

Naturtyper

Teckenförklaring

 Naturreservatsgräns

Naturtyper

 4030 - Torra hedar

 6230 - Stagg-gräsmarker

 6270 - Silikatgräsmarker

 6911 - Öppen kultiverad betesmark

 9160 - Näringsrik ekskog

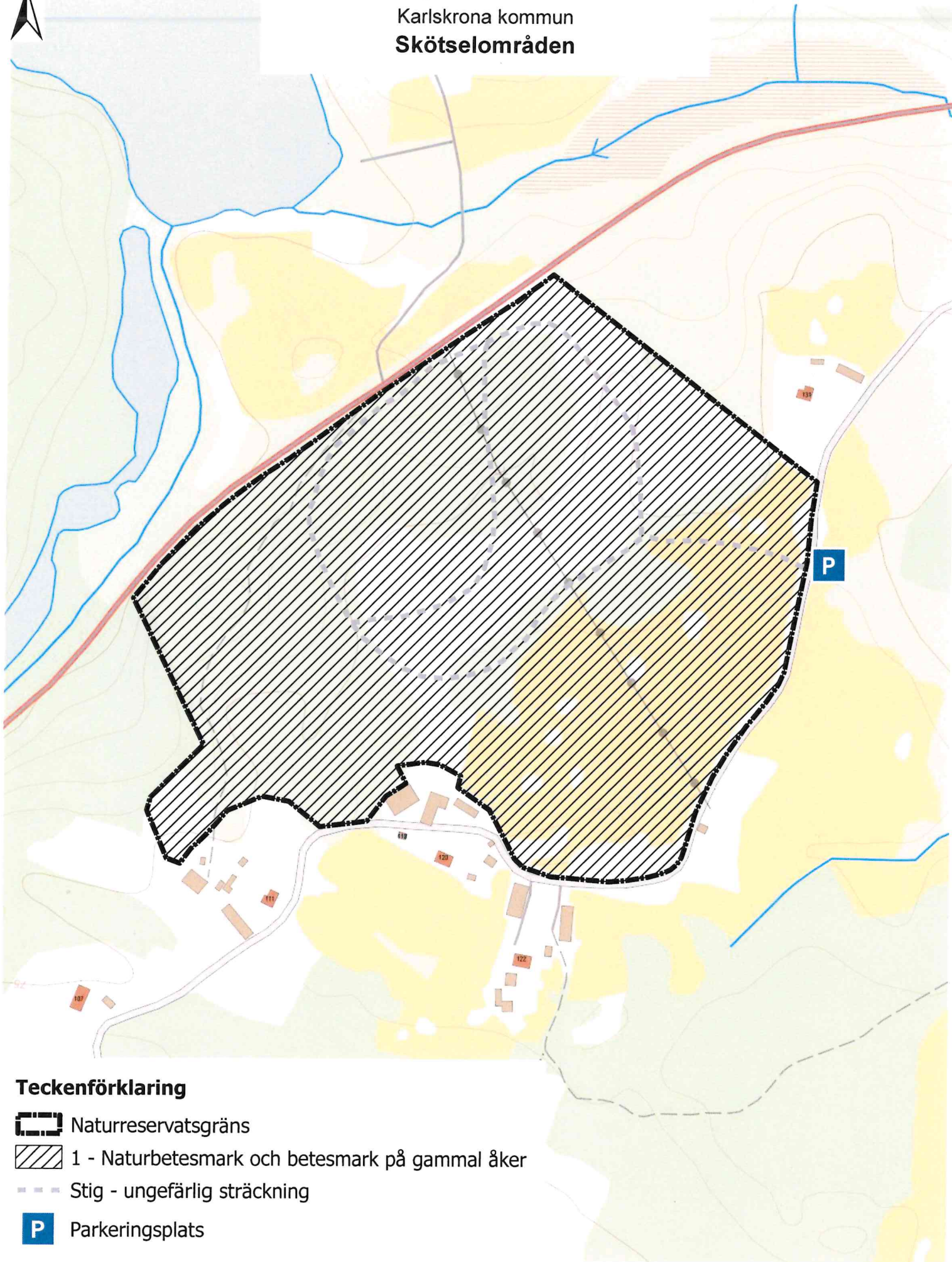

Älmteryds naturreservat

Skötselplanebilaga 4

Karlskrona kommun

Skötselområden

Teckenförklaring

- Naturreservatsgräns
- 1 - Naturbetesmark och betesmark på gammal åker
- Stig - ungefärlig sträckning
- Parkeringsplats